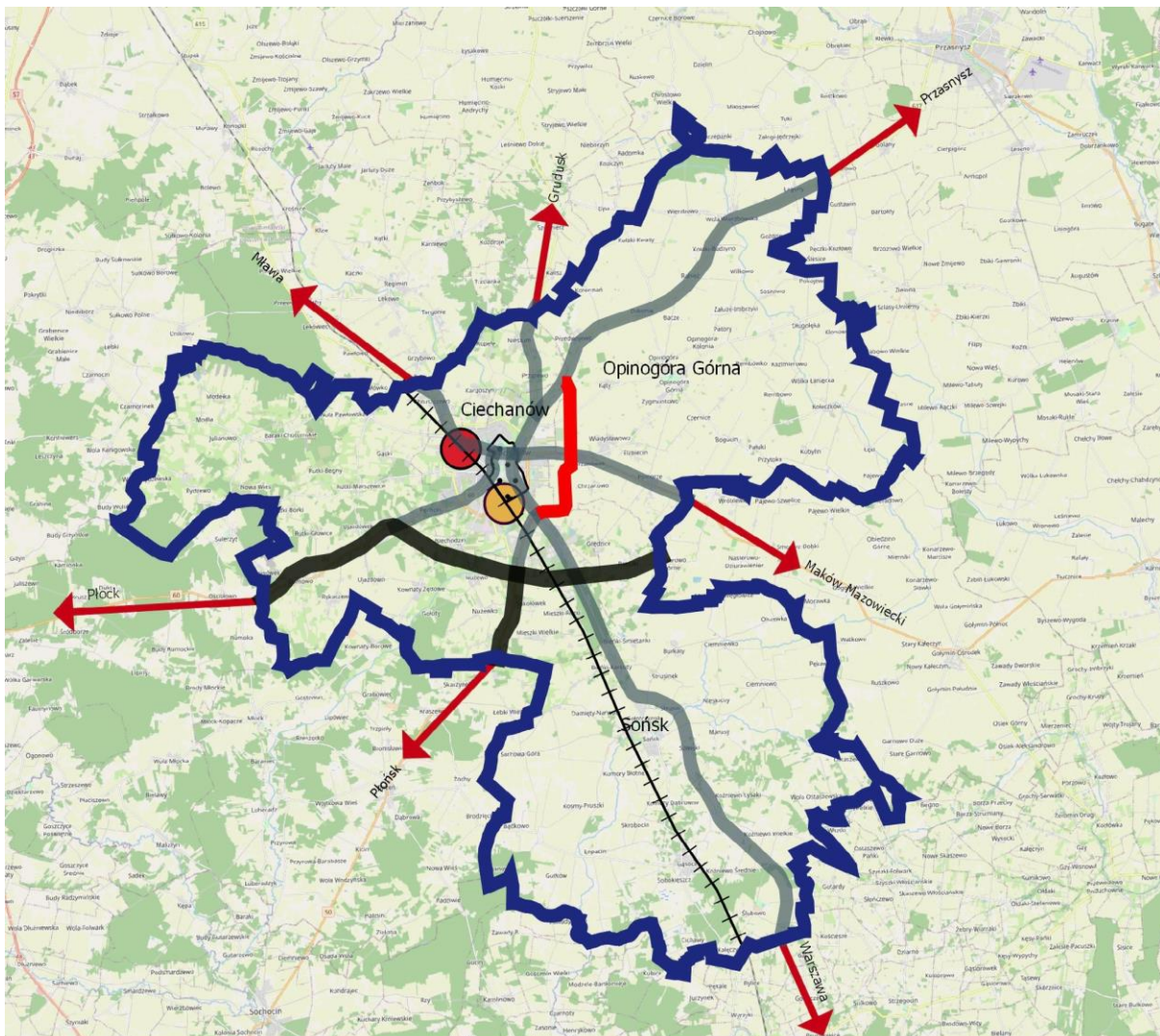

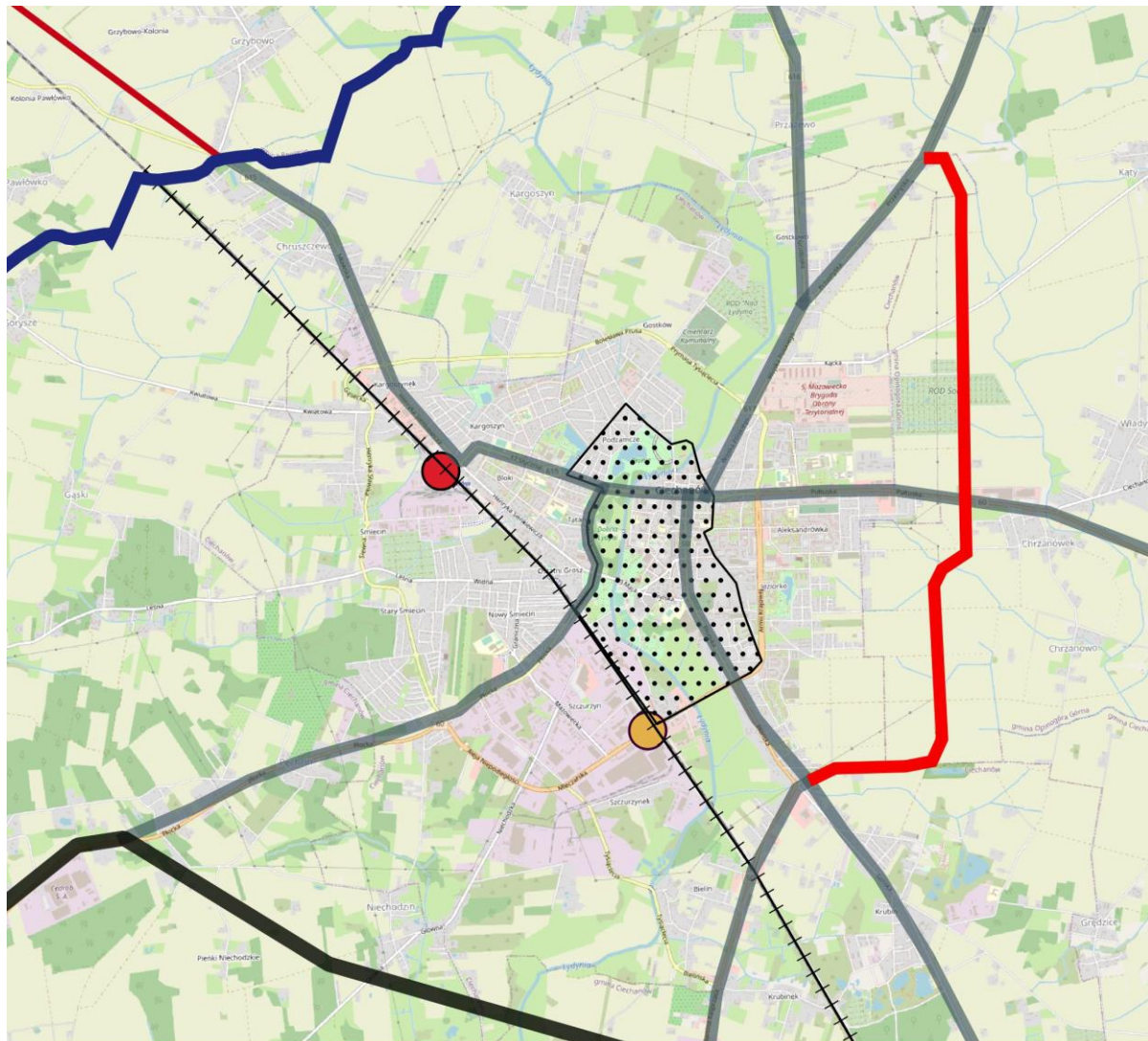
Ryc. 19. OSI 2 – Działania na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej i poprawy dostępności transportowej

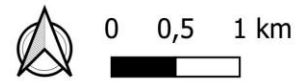
- granica Partnerstwa MOF Ciechanowa
  - obwodnica miasta Ciechanowa
  - drogi krajowe
  - drogi wojewodskie
  - linie kolejowe
  - strefa uspokojonego ruchu
  - węzeł integracyjny komunikacji publicznej
  - dworzec kolejowy Ciechanów Główny
  - centrum logistyczne wraz z drogowo-kolejowym węzłem przesiadkowym, modernizacją dworca kolejowego, infrastrukturą towarzyszącą oraz boczniką towarową w Ciechanowie
  - kierunek
-

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 20. OSI 2 – Działania na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej i poprawy dostępności transportowej – centrum Ciechanowa

- granica Partnerstwa MOF Ciechanowa
- obwodnica miasta Ciechanowa
- drogi krajowe
- drogi wojewodzkie
- linie kolejowe
- strefa uspokojonego ruchu
- węzeł integracyjny komunikacji publicznej
- dworzec kolejowy Ciechanów Główny
- centrum logistyczne wraz z drogowo-kolejowym węzłem przesiadkowym, modernizacją dworca kolejowego, infrastrukturą towarzyszącą oraz bocznicą towarową w Ciechanowie
- kierunek

Źródło: Opracowanie własne.

4.4.3. OSI 3 – Działania na rzecz poprawy jakości środowiska i ochrony jego zasobów

Strategiczna interwencja w tym obszarze związana jest przede wszystkim z działaniami w przestrzeni, które bezpośrednio wpłyną na jego ochronę, ochronę jego zasobów i poprawę jakości środowiska.

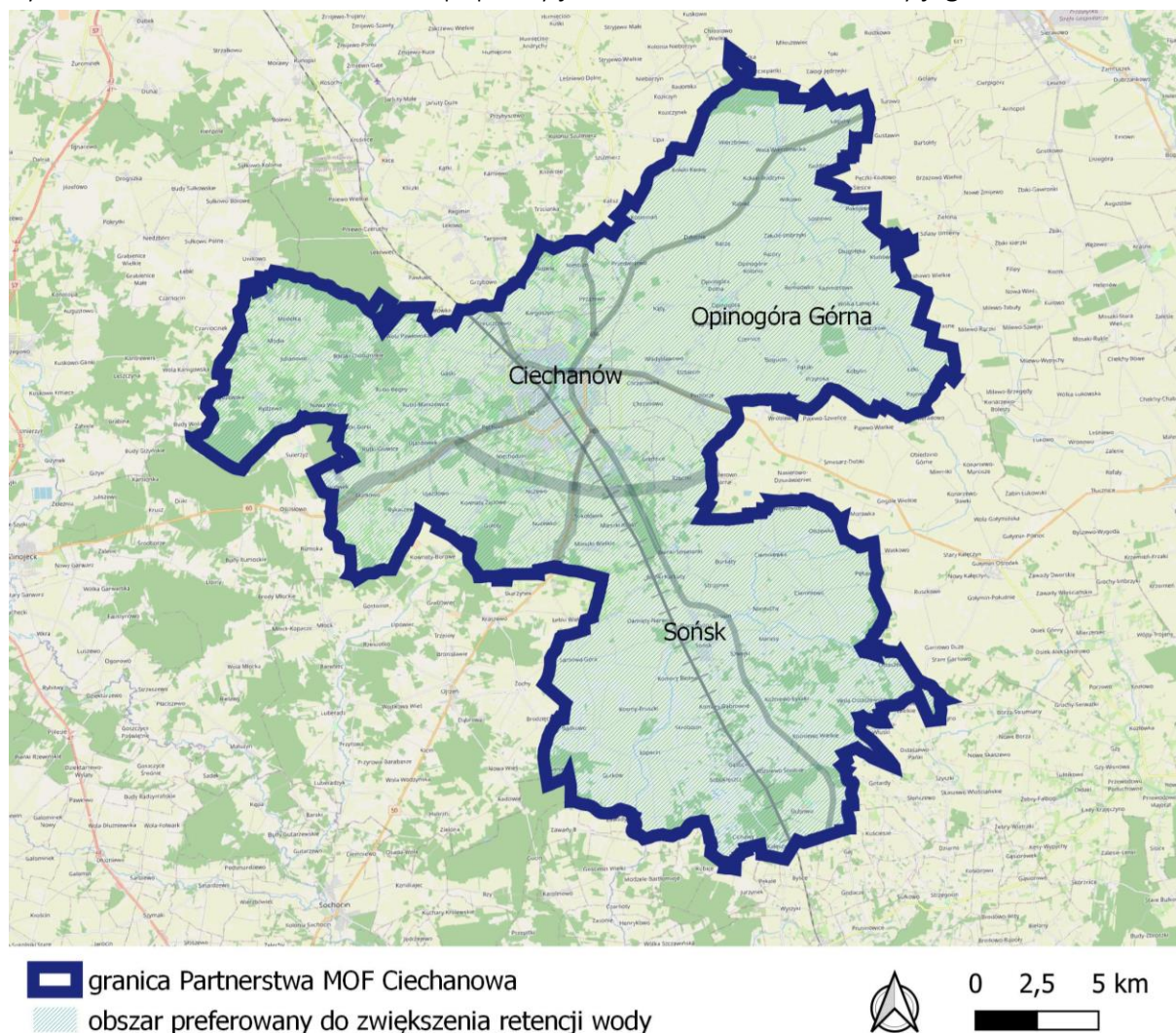
Rekomendowane działania mające wpływ na rozwój przestrzenny Partnerstwa dotyczące OSI 3 – Działania na rzecz poprawy jakości środowiska i ochrony jego zasobów realizują przede wszystkim założenia celu strategicznego Strategii rozwoju Partnerstwa MOF Ciechanowa: 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów.

W ramach kierunku działań 3.c. Zrównoważona gospodarka wodna najważniejszy wpływ na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Partnerstwa ma realizacja następujących działań:

- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, z rozwojem systemów ujęć, uzdatniania i magazynowania wody i infrastruktury ściekowej, w tym planowanie i realizacja sieci infrastruktury technicznej równoległe z realizacją inwestycji mieszkaniowych, usługowych itp.
- Zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryta rzek: Łydynia i Rosica.
- Poprawa retencji glebowej i rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury, w tym:
  - budowa systemów gromadzenia i dystrybucji wody;
  - wykorzystanie istniejących zagłębień i oczek wodnych do retencji;
  - zwiększanie terenów zieleni na obszarach zurbanizowanych;
  - stosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych zabezpieczających teren Partnerstwa przed suszą przy realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych, usługowych itp.;
  - zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód.
  - prowadzenie prac przeciwoerozyjnych,
  - ochrona i odtwarzanie, tworzenie oczek wodnych i mokradł,
  - retencjonowanie wody w istniejących zbiornikach, rowach, zagłębieniach i oczkach wodnych,
  - tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
  - zalesianie, zadrzewianie.
- Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
- Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.

Ponadto należy opracować dokumenty planistyczne zabezpieczające realizację inwestycji związanych z ochroną zasobów, poprawą jakości środowiska wraz z niezbędną infrastrukturą.

Ryc. 21. OSI 3 – Działania na rzecz poprawy jakości środowiska i ochrony jego zasobów

Źródło: Opracowanie własne.

4.4.4. OSI 4 - Działania na rzecz transformacji energetycznej i gospodarki obiegu zamkniętego

Strategiczna interwencja mająca na celu wdrażanie transformacji energetycznej i gospodarki obiegu zamkniętego związana jest przede wszystkim z działaniami w przestrzeni, które bezpośrednio wpłyną na poprawę efektywności energetycznej, wdrażaniem działań na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej i poprawy jakości życia i powietrza.

Rekomendowane działania mające wpływ na rozwój przestrzenny Partnerstwa dotyczące OSI 4 – Działania na rzecz transformacji energetycznej i gospodarki obiegu zamkniętego realizują przede wszystkim założenia celu strategicznego Strategii rozwoju Partnerstwa MOF Ciechanowa: 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów.

W ramach kierunku działań 3.b. Rozwój energetyki odnawialnej i redukcja cen energii najważniejszy wpływ na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Partnerstwa ma realizacja następujących działań:

- Budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, biomasy, biogazu i wód termalnych) wraz z powiązaną infrastrukturą, w tym:
  - budowa farm wiatrowych, urządzeń fotowoltaicznych, urządzeń produkcji energii z wód geotermalnych wraz z budową niezbędnej infrastruktury, w tym sieci energetycznej i ciepłowniczej;
  - lokalizowanie urządzeń fotowoltaicznych na budynkach i budowlach;
  - ograniczanie lokalizowania urządzeń fotowoltaicznych na gruncie – należy chronić obszary wartościowe dla produkcji rolnej;
  - zrównoważony rozwój obiektów energetyki wiatrowej na obszarach zabudowy mieszkaniowej;
  - wdrażanie na obszarze całego Partnerstwa MOF Ciechanowa gospodarki obiegu zamkniętego, poprzez budowę instalacji produkujących energię m.in. poprzez wykorzystanie odpadów komunalnych, wraz z budową niezbędnej infrastruktury, w obszarze całego Partnerstwa MOF Ciechanowa;
  - integracja gmin i partnerów na rynku energii (np. tworzenie grupy zakupowej, klastra energetycznego lub spółdzielni energetycznej) – w formule dostosowanej do aktualnych uwarunkowań prawnych i rynkowych poprzez rozwój działań i inwestycji związanych z rozwojem OZE w sektorze publicznym i prywatnym, poprawiających samowystarczalność energetyczną MOF oraz innych dotyczących obniżenia energochłonności spółek komunalnych.
- Wspieranie rozwoju OZE wśród producentów rolnych na obszarze gmin wiejskich MOF Ciechanowa, w tym:
  - wspieranie inwestycji zwiększających produkcję i wykorzystanie energii produkowanej z OZE, zgodnie z GOZ, obniżających koszty produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego;
  - stworzenie warunków dla rozwoju nowoczesnego przemysłu, w szczególności energochłonnego, wykorzystującego dobre uwarunkowania regionu w zakresie możliwości produkcji energii z

OZE realizowanych w obszarze wskazanym jako obszar strategicznej interwencji.

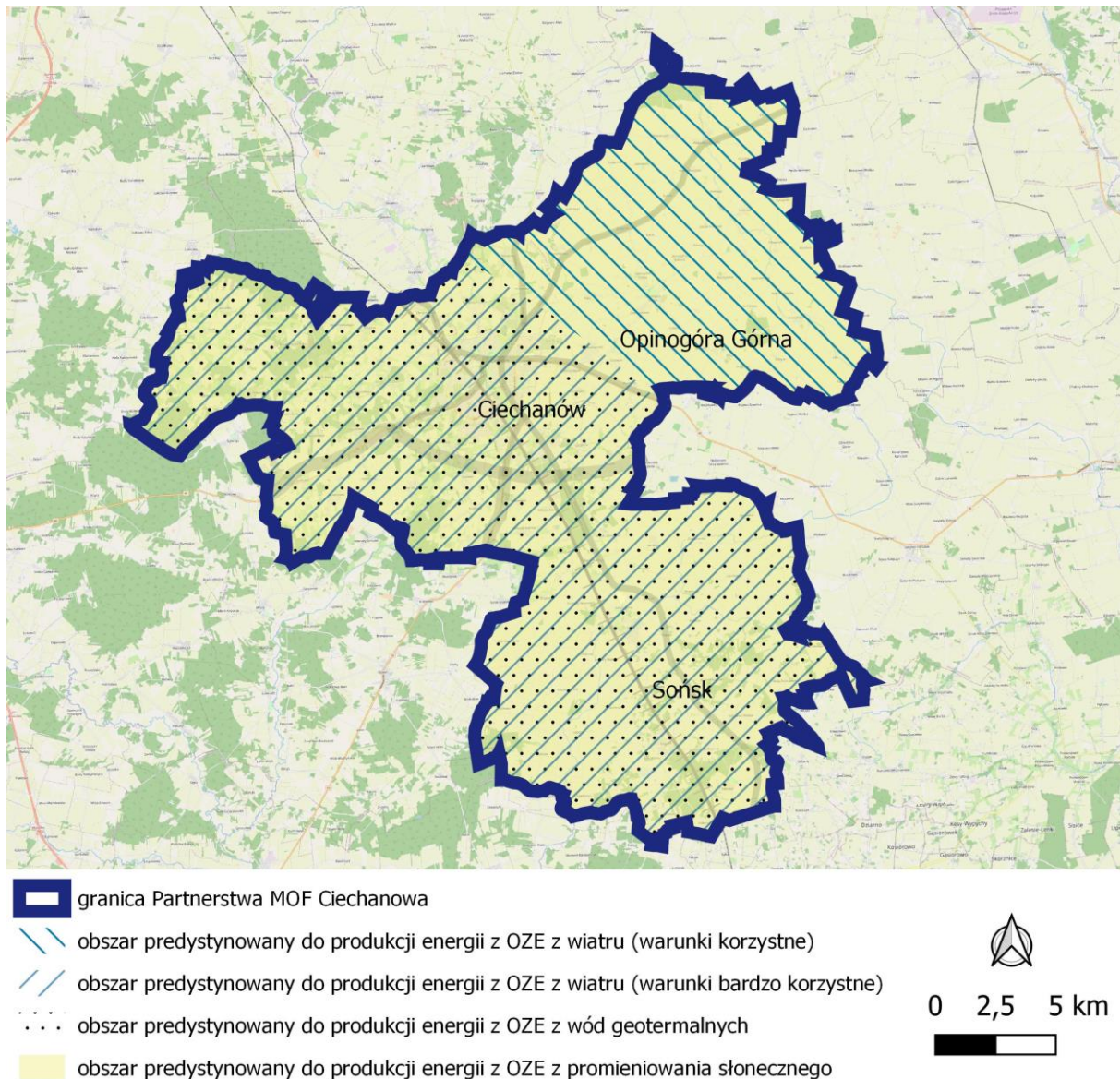
W ramach kierunku działań 3.d. Gospodarowanie odpadami zgodnie z założeniami GOZ najważniejszy wpływ na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Partnerstwa ma realizacja następujących działań: Rozwój sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych i instalacji do recyklingu, w tym:

- planowanie sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w obszarze całego Partnerstwa MOF Ciechanowa z uwzględnieniem istniejącego i planowanego zagospodarowania obszaru Partnerstwa i potrzeb z tego wynikających;
- planowanie kompleksowego systemu gospodarki obiegu zamkniętego w obszarze całego Partnerstwa MOF Ciechanowa, i poszczególnych jego elementów z uwzględnieniem potencjałów i potrzeb wynikających z istniejącego i planowanego zagospodarowania obszaru Partnerstwa.

Ponadto należy opracować dokumenty planistyczne zabezpieczające realizację inwestycji związanych z produkcją energii z OZE wraz z niezbędną infrastrukturą.

Ryc. 22. OSI 4 - Działania na rzecz transformacji energetycznej i gospodarki obiegu zamkniętego

Źródło: Opracowanie własne.

5. Projekty i przedsięwzięcia

5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów oraz przedsięwzięć

Ścieżka wyboru projektów i przedsięwzięć do realizacji opierała się na podejściu wypracowanym przez Związek Miast Polskich, z uwzględnieniem specyfiki Partnerstwa. Identyfikacja projektów zintegrowanych została dokonana zgodnie z założeniami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawionymi w dokumencie „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027”. Sposób rozumienia podejścia zintegrowanego został skonsultowany w toku prac nad Strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego.

W procesie identyfikacji i wyboru zintegrowanych projektów i przedsięwzięć kierowano się następującymi zasadami i wytycznymi:

1. Projekty i przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na problemy i wyzwania Partnerstwa zdiagnozowane w raporcie diagnostycznym (podsumowane w rozdziale 2 Strategii), wpływając korzystnie na jakość życia mieszkańców i rozwój gmin tworzących Partnerstwo MOF Ciechanowa.
2. W dokumencie strategii stosuje się dwa pojęcia: projekt i przedsięwzięcie. Przedsięwzięcie ma bardzo zbliżone znaczenie do projektu. Zasadnicza różnica polega na tym, że projekt stanowi całość aplikacyjną, która będzie przedmiotem jednego wniosku o dofinansowanie w ramach programu FEM 21-27. Z kolei przedsięwzięcie stanowi również merytoryczną całość, jednak możliwą do zrealizowania także przez złożenie większej liczby odrębnych wniosków o dofinansowanie. Przyjęcie takiego podejścia stanowi efekt uzgodnień z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego i stanowi odpowiedź na specyfikę partnerstw samorządowych w województwie mazowieckim.
3. Projekty i przedsięwzięcia służą realizacji wcześniej zdefiniowanych wspólnych celów strategicznych, uszczegóławianych kierunkami działań określonych w niniejszej Strategii – opisanych w rozdziale 3. Natomiast projekty i przedsięwzięcia niezgodne z wyłonionymi celami strategicznymi nie były uwzględniane. W tym kontekście należy podkreślić, że kluczową zasadą tworzenia Strategii było wyłanianie celów o charakterze zintegrowanym i ponadlokalnym, służących wzmocnieniu zidentyfikowanych relacji funkcjonalnych między miastem Ciechanów a gminami należącymi do jego

obszaru funkcjonalnego. Istotne cele o oddziaływaniu lokalnym nie spełniające powyższej charakterystyki powinny być określane w strategiach rozwoju poszczególnych gmin. Naturalną konsekwencją takiego podejścia jest fakt, że brak projektu o znaczeniu strategicznym dla pojedynczej gminy na liście projektów Strategii ponadlokalnej nie umniejsza w żaden sposób znaczenia tego projektu dla rozwoju lokalnego.

4. Projekty i przedsięwzięcia charakteryzują się oddziaływaniem ponadlokalnym – mają wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy. Efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu/przedsięwzięcia dotyczy zatem co najmniej dwóch gmin obszaru funkcjonalnego. Należy zaznaczyć, że taka sytuacja jest możliwa także w sytuacji realizacji projektów i przedsięwzięć przez jedną gminę. Dotyczy to w szczególności Gminy Miejskiej Ciechanów, stanowiącej miasto rdzeniowe miejskiego obszaru funkcjonalnego.
5. Projekty i przedsięwzięcia były przygotowywane wspólnie – w ramach prac Grupy Roboczej, zyskały akceptację Rady Partnerstwa reprezentującej gminy tworzące Partnerstwo MOF Ciechanowa.
6. W ramach prac nad projektami preferowano projekty partnerskie (w rozumieniu art. 39 Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027). Dotyczy to w szczególności projektów gmin wiejskich realizujących kierunkowe założenia niniejszej Strategii.
7. Opracowane projekty i przedsięwzięcia charakteryzują się zintegrowanym podejściem w aspekcie przedmiotowym. Oznacza to, że projekty są ze sobą powiązane lub uzupełniają się w zakresie tematycznym. Co więcej, relacje między niektórymi projektami charakteryzuje występowanie synergii – tzn. efekty jednego projektu wpływają korzystnie na efekty drugiego projektu i jego skuteczność w osiągnięciu zakładanych celów, zwiększając w ten sposób wartość dodaną realizacji obu projektów.
8. Projekty mają również oddziaływanie wielosektorowe, uwzględniając powiązania wymiarów gospodarczego, społecznego i środowiskowego rozwoju – zgodnie z paradygmatem rozwoju zrównoważonego.
9. W proces wyłaniania projektów i przedsięwzięć Partnerstwa MOF Ciechanowa zaangażowano lokalnych interesariuszy, wykorzystując różne techniki partycypacji. Techniki te obejmowały serię warsztatów i ankiet kierowanych zarówno do lokalnych liderów, jak i ogółu mieszkańców. Metody uspołecznienia procesu tworzenia Strategii, w tym projektów i przedsięwzięć strategicznych, zostały szczegółowo opisane w rozdziale 7.
10. Zakres projektów i przedsięwzięć jest uwarunkowany poziomem dojrzałości współpracy gmin tworzących Partnerstwo, a jednocześnie ma przyczyniać się

do dalszego rozwoju Partnerstwa oraz partnerskiej współpracy samorządów i innych interesariuszy.

11. Projekty i przedsięwzięcia są możliwe do realizacji w horyzoncie czasowym Strategii. Podczas prac nad listą projektów i przedsięwzięć preferowano te projekty/przedsięwzięcia, które charakteryzują się wysokim stopniem gotowości do realizacji.

5.2. Lista zintegrowanych projektów i przedsięwzięć

Lista zintegrowanych projektów i przedsięwzięć, realizujących cele Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa, została przedstawiona w tabelach 6 i 7. Wszystkie będą wybierane w sposób konkurencyjny. Przyjęte podejście zostało uzgodnione z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego. Tabela 6 prezentuje listę projektów planowanych do realizacji w ramach naborów dedykowanych w ramach instrumentu Mazowieckich strukturalnych inwestycji terytorialnych (MSIT) dotyczących celów szczegółowych: 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej i 4(vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych. Należy przy tym zaznaczyć, że ujęcie projektów w tabeli 6 nie ogranicza wykorzystania innych możliwości finansowania przez Partnerstwo do ich realizacji. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia zostały ujęte w tabeli 7.

Zintegrowanie projektów i przedsięwzięć zostało poddane pogłębionej weryfikacji. W tabelach 6 i 7 opisano podejście zintegrowane każdego projektu i przedsięwzięcia – uzasadniono oddziaływanie ponadlokalne (zintegrowanie gminnych polityk rozwoju), jak i relacje do celów i działań strategii (zintegrowanie w aspekcie przedmiotowym). Z kolei w tabeli 8 przeanalizowano wzajemne oddziaływania poszczególnych projektów i przedsięwzięć w formie macierzy relacji, pogłębiając w ten sposób ocenę zintegrowania. Analiza ta udowadnia, że między projektami i przedsięwzięciami nie występują konflikty, a każdy z projektów/przedsięwzięć wpływa korzystnie (synergia) na efekty i skuteczność w realizacji celów jednego lub więcej innych projektów/przedsięwzięć. Synergie te dotyczą także projektów przyporządkowanych różnym celom strategicznym. Na przykład zakup nowego taboru zero- i niskoemisyjnego (projekt 1) pozwoli na lepszą obsługę komunikacyjną dworca Ciechanów Przemysłowy (2), dostarczanie danych w czasie rzeczywistym do inteligentnych systemów transportowych poprawiając zarządzanie ruchem (projekt 3), ale także ograniczy niską emisję w centrum miasta wzmocniając efekty środowiskowe przedsięwzięcia „Zielone Śródmieście Ciechanowa” (15) oraz przyspieszy transformację w kierunku gospodarki emisyjnej (17).

Tab. 6. Lista projektów zintegrowanych – przygotowywanych do naborów dedykowanych dla MOF miast subregionalnych w ramach Mazowieckich strukturalnych inwestycji terytorialnych (MSIT)

Lp.	Nazwa projektu	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider projektu partnerskiego /beneficjent	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
Cel 1: Zrównoważona mobilność							
1.	Zakup taboru zero i niskoemisyjnego wraz z infrastrukturą do ładowania pojazdów elektrycznych	Projekt jest spójny z celem strategicznym 1. Zrównoważona mobilność. Projekt wpisuje się w kierunek działań: 1.b. Rozwój systemu zintegrowanej, niskoemisyjnej komunikacji zbiorowej. W ramach projektu planuje się zakup taboru zero i niskoemisyjnego wraz z infrastrukturą do ładowania. Podmiotem realizującym zadania w zakresie transportu zbiorowego na obszarze MOF Ciechanowa będzie Zakład Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Ciechanowie. Zakupione autobusy obsłużą MOF. Projekt jest synergicznie powiązany z innymi projektami realizującymi cel 1, jak i z kierunkiem działań 3.a.: Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza	Gmina Miejska Ciechanów/ZKM w Ciechanowie sp. z o.o.	W ramach projektu planuje się zakup ekologicznego transportu publicznego (tabor pojazdów zero lub niskoemisyjnych) wraz z budową niezbędnej infrastruktury do ładowania pojazdów.	FEM 2021-2027, Priorytet III, CS 2(viii) Działanie FEMA.03.01, typ projektu: Ekologiczny i konkurencyjny transport publiczny	16 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
2.	Budowa Park&Ride wraz z siecią połączeń drogowych oraz infrastrukturą pieszą i rowerową przy Dworcu Przemysłowym w Ciechanowie	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest spójny z celem strategicznym nr 1. Zrównoważona mobilność. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.a., 1.b., 1.c. i 1.d. Stacja kolejowa Ciechanów Przemysłowy stanowi ważny punkt dla dojeżdżających do pracy do Ciechanowa, lub z Ciechanowa do Metropolii Warszawskiej. Projekt umożliwia stworzenie możliwości pozostawienia samochodu i przesiadki do pociągu, na rower czy dojeżdżenie do przystanku autobusowego. Połączenie drogowe z infrastrukturą rowerową prowadzącą do stacji PKP Ciechanów zapewni swobodne przemieszczanie się pomiędzy dwoma stacjami. Zostanie wybudowana infrastruktura łącząca południową część miasta z P&R. System parkingowy (ITS) będzie obejmował miejsca parkingowe w centrum miasta, istniejące centrum przesiadkowe przy stacji PKP Ciechanów oraz planowany P&R w ramach projektu. Zakupione autobusy obsłużą tę część miasta, tworząc nowy przebieg linii. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy MOF. Zakupione autobusy	Gmina Miejska Ciechanów	Zakres projektu obejmie m.in.: - budowę parkingu P&R i B&R przy stacji kolejowej wraz z oświetleniem, - przebudowę ulicy Fabrycznej prowadzącej do P&R (m.in. oświetlenie, jezdnia, infrastruktura piesza i rowerowa łącząca się z ciągiem rowerowym prowadzącym do stacji PKP Ciechanów, podziemna infrastruktura), - przebudowę ulicy Augustańskiej prowadzącej do P&R (m.in. oświetlenie, infrastruktura piesza i rowerowa, most na rzece Łydni), - połączenie P&R z siecią ścieżek rowerowych w okolicy ronda „Solidarności”. Dodatkowe uzupełniające elementy to	FEM 2021-2027, Priorytet III, CS 2(viii) Działanie FEMA.03.01, typ projektu: Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego	35 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider projektu partnerskiego /beneficjent	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		obsługą mieszkańców miasta i okolic (mieszkańców MOF podróżujących do Ciechanowa lub po mieście w celu: do pracy, po usługi, w celach rekreacyjnych itd.), tworząc nowy przebieg linii. Projekt jest synergicznie powiązany z celem 2 - Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, wpisuje się także w realizację kierunku działań 3.a.: Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza.		m.in.: - system parkingowy (ITS) na nowobudowanym parkingu oraz istniejących parkingach w mieście, - rozwój systemu informacji pasażerskiej, - rozwój stacji roweru miejskiego, - zakup autobusów nisko bądź zeroemisyjnych.			
3.	Rozwój inteligentnych systemów transportowych	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 1. Zrównoważona mobilność. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.a., 1.b., 1.c. Projekt prowadzi do rozwoju inteligentnych systemów transportowych z funkcjonalnościami wspierającymi komunikację miejską i jej użytkowników oraz cyfryzacji usług w obszarze komunikacji miejskiej. System (ITS) będzie obejmował infrastrukturę drogową miejską, miejsca parkingowe, istniejące centrum przesiadkowe i inne elementy infrastruktury drogowej i transportu publicznego. System integruje elektronikę, telekomunikację i techniki informatyczne z inżynierią transportu (w celu planowania, projektowania, obsługi, utrzymywania i zarządzania systemami transportu). Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy MOF (podróżujący do Ciechanowa lub po mieście w celu: do pracy, po usługi, w celach rekreacyjnych itd.), jak i odwiedzający czy turyści. Projekt jest synergicznie powiązany z celem 2 - Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, wpisuje się także w realizację kierunku działań 3.a.: Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza.	Gmina Miejska Ciechanów/ZKM w Ciechanowie sp. z o.o.	Planuje się budowę/rozwój systemu informacyjnego i komunikacyjnego mającego na celu świadczenie usług związanych z różnymi rodzajami transportu i zarządzaniem ruchem. System integruje elektronikę, telekomunikację i techniki informatyczne z inżynierią transportu (w celu planowania, projektowania, obsługi, utrzymywania i zarządzania systemami transportu).	FEM 2021-2027, Priorytet III, CS 2(viii) Działanie FEMA.03.01, typ projektu: Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego	3 500 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
4.	Modernizacja przystanków komunikacji miejskiej – montaż autonomicznych wiat przystankowych, zasilanych modułami fotowoltaicznymi z elementami błękitno – zielonej	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest spójny z celem strategicznym nr 1. Zrównoważona mobilność. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.a., 1.b., 1.c. W ramach projektu planuje się budowę / modernizację przystanków komunikacji miejskiej w MOF. Jednocześnie projekt pozwala na lepsze wykorzystanie i rozwój inteligentnych systemów transportowych z funkcjonalnościami wspierającymi komunikację miejską i jej użytkowników oraz cyfryzacji usług w obszarze komunikacji miejskiej. Budowa infrastruktury przystankowej wraz z wyposażeniem (wiaty wyposażone w tablice elektroniczne z systemem ITS) będą obsługiwały komunikację miejską. System integruje elektronikę, telekomunikację i techniki informatyczne z inżynierią transportu (w celu planowania,	Gmina Miejska Ciechanów	Projekt przewiduje montaż autonomicznych wiat przystankowych, w których zasilanie odbywać się będzie poprzez moduły fotowoltaiczne zlokalizowane na ich dachach lub ścianach bocznych. Wiaty zgodnie z możliwościami będą mogły zostać wyposażone m.in. w następujące funkcjonalności: - ITS – tablice elektroniczne dotyczące komunikacji publicznej,	FEM 2021-2027, Priorytet III, CS 2(viii) Działanie FEMA.03.01; typ projektu:	2 300 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider projektu partnerskiego /beneficjent	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
	infrastruktury	projektowania, obsługi, utrzymywania i zarządzania systemami transportu). Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy MOF (podróżujący do Ciechanowa lub po mieście w celu: do pracy, po usługi, w celach rekreacyjnych itd.), jak i odwiedzający oraz turyści. Projekt jest synergicznie powiązany z celem 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, wpisuje się także w realizację kierunku działań 3.c.: Zrównoważona gospodarka wodna.		- punkt dostępowy do otwartej sieci WiFi, - monitoring wizyjny – z połączenie do monitoringu miejskiego, - iluminacje i oświetlenie wiaty, jak i terenu przyległego, - czujnik ruchu służący do sterowania oświetleniem, - zegar cyfrowy, termometr oraz czujnik jakości powietrza, - punkty ładowania USB i telefonów komórkowych. Dodatkowym elementem projektu będzie uwzględnienie w modernizacji przystanków błękitno – zielonej infrastruktury.			
Cel 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego							
5.	Rozwój i promocja turystyki jednodniowej i weekendowej na terenie MOF	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest nastawiony bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Projekt wpisuje się w kierunki działań 2.c., jak również wspiera realizację działań 2.a. i 2.b. Projekt zmierza do utworzenia kanału informacyjno-promocyjnego wspólnego dla wszystkich gmin z MOF zawierającego szeroki katalog atrakcji miejsc przyrodniczych, kulturalnych, historycznych (zdjęć, opisów, filmów, źródeł piśmiennych). Założeniem jest zaprezentowanie oferty turystyczno – wypoczynkowej online, w celu zapewnienia swobodnego dostępu do zasobów kultury (digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego). Projekt zmierza również do inicjowania i rozwijania współpracy regionalnej, krajowej i międzynarodowej w zakresie edukacji i aktywności kulturalnej, w szczególności z miastami partnerskimi oraz instytucjami regionalnymi, na rzecz budowania atrakcyjnej oferty turystycznej i włączenia społecznego. W wyniku podjętych działań partnerskich planuje się stworzenie wspólnej oferty – produktu turystycznego w oparciu o potencjały endogeniczne gmin z obszaru MOF. Dzięki realizacji projektu nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii	Gmina Miejska Ciechanów	W ramach projektu przewiduje się m.in.: 1. Opracowanie strony internetowej oraz kanału mediów społecznościowych. 2. Opracowanie wspólnego logo – marki turystycznej MOF. 3. Opracowanie planu oraz działań promocyjnych. 4. Opracowanie metod i narzędzi współpracy z sektorem kreatywnym i przemysłu czasu wolnego oraz opracowanie i wdrożenie systemu wspólnych biletów. 5. Opracowanie wspólnego kalendarza wydarzeń kulturalnych. 6. Zadania inwestycyjne: a) adaptacja budynków instytucji kultury, ich wnętrz i pomieszczeń oraz terenów pełniących lub mających pełnić nowe	FEM 2021-2027, Priorytet V, CS 4(vi); Działanie FEMA.05.07, typ projektu: Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)	1 300 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider projektu partnerskiego /beneficjent	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Projekt będzie realizowany w partnerstwie gmin. Realizacja projektu umożliwi partnerom realizację wspólnej polityki promocyjnej MOF.		funkcje kulturalno-turystyczne do celów konferencyjnych, widowiskowych, ekspozycyjnych, koncertowych, artystycznych itp., b) budowa niezbędnych instalacji umożliwiających edukację, animację i angażowanie społeczności lokalnych, itp. c) zakup wyposażenia i sprzętu konferencyjnego, widowiskowego, ekspozycyjnego, koncertowego, artystycznego, cyfrowego.			
6.	Rewaloryzacja budynku po młynie przy ul. Nadrzecznej i nadanie mu nowych funkcji społeczno-gospodarczych, w tym kulturalno-turystycznych	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest nastawiony bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.a. i 2.b. Projekt powiązany jest z działaniami rewitalizacyjnymi i wynika z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r. Jest komplementarny z projektami: nr 10. Bulwary nad Łydynią oraz nr 11. Zagospodarowanie zbiornika „Kanały” z przylegającym terenem na kompleks kulturalno – rekreacyjny wraz z poszerzeniem oferty kulturalnej. Projekt zmierza do tworzenia sprzyjających warunków do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom, przygotowanie nowych przestrzeni publicznych dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego, poprawy dostępności do miejsc o funkcjach kulturowych, turystycznych i rekreacyjnych. Projekt pozwoli na rozwój produktów turystycznych dedykowanych turystyce weekendowej, na wzbogacenie oferty działalności kulturalnej ważnej dla edukacji, aktywności kulturalnej i włączenia społecznego. Projekt będzie rozwijać nowe formy udostępniania oferty kultury i spędzania czasu wolnego. Dzięki realizacji projektu nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Projekt jest zintegrowany. Dzięki realizacji projektu nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Ponadto, zamiarem jest wykorzystanie istniejących zasobów MOF dla budowania zrównoważonej	Gmina Miejska Ciechanów	W projekcie planowana jest realizacja inwestycji zakładająca kompleksową renowację i rozbudowę zabytkowego obiektu wraz z otoczeniem zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Ze względu na wartość historyczną budynek otrzyma nowe funkcje kulturalno – turystyczno – gospodarcze. Po rewaloryzacji i rozbudowie obiekt będzie składał się z 3 części: odnowionego budynku młyna, nowego wielofunkcyjnego obiektu oraz przeszklonego łącznika. Na potrzeby urządzonej zieleni zagospodarowany zostanie także teren całej działki z ekspozycją na Zamek Książąt Mazowieckich.	FEM 2021-2027, Priorytet V, CS 4(vi), FEMA.05.07, typ projektu: Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej. FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego.	16 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider projektu partnerskiego /beneficjent	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		turystyki i bezpiecznej oferty spędzania wolnego czasu.					
7.	Rozwój zaplecza turystycznego oraz sieci szlaków turystycznych na terenie MOF	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest nastawiony bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Projekt wpisuje się w kierunek działań 2.a. W wyniku podjętych działań partnerskich planuje się stworzenie wspólnej oferty – produktu turystycznego w oparciu o potencjały endogeniczne gmin z obszaru MOF. Dzięki realizacji projektu nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Projekt będzie realizowany w partnerstwie gmin. Na rozwój gmin wiejskich (Ciechanów, Sońsk, Opinogóra Górna) istotny wpływ mają wzajemne oddziaływania wynikające z powiązań funkcjonalno-przestrzennych z sąsiadującym Ciechanowem (miasto). Należą do nich m.in. utrwalane więzi związane z pochodzeniem, z rodziną oraz utożsamianie się z miejscem urodzenia i kulturą ludową, do której się przynależy (lokalny patriotyzm). Ich znaczenie zwłaszcza wśród młodych ludzi rośnie wówczas, gdy są one kultywowane, pielęgnowane, ktoś o nie dba i pamięta. Miejsca charakterystyczne, o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców regionu są doskonałym stymulatorem powiązań funkcjonalnych. Aby wzmocnić ich rolę, potrzebna jest zintegrowana sieć skumulowanych przestrzeni, która stworzy spójną historię o tej części regionu. Doskonałym zwornikiem – łącznikiem tych przestrzeni będą szlaki turystyczne. Projekt nawiązuje do pomysłu utworzenia pasm turystycznych ciągnących się z miasta Ciechanowa w stronę Gołotczyzny, Sokołówka i Opinogóry, aż do Pałuk i Krasnego. Na bazie ww. miejsc i wydarzeń w połączeniu z ekspozycją walorów przyrodniczych gmin z obszaru MOF planuje się budowanie i rozwijanie pieszo-rowerowej turystyki. Stworzenie wspólnej oferty turystycznej MOF stanowi potrzebę dla wszystkich gmin z obszaru funkcjonalnego.	Gmina Miejska Ciechanów	W projekcie planuje się utworzenie sieci szlaków turystycznych. Istniejąca infrastruktura zostanie uzupełniona i zmodernizowana o następujące elementy, m.in.: 1. Wprowadzenie oznakowania oraz systemu informacji turystycznej np. znaki kierunkowe, tablice informacyjne, infografiki. 2. Zaprojektowanie i uruchomienie interaktywnych map uwzględniających miejsca historyczne, zabytkowe, o znaczeniu kulturowym itp. (portal internetowy/aplikacja mobilna). 3. Opracowanie i uruchomienie punktów informacji i promocji turystycznej (przy wykorzystaniu potencjałów gospodarki turystycznej).	FEM 2021-2027, Priorytet V, CS 4(vi), Działanie FEMA.05.07, typ projektu: Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)	17 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IIT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne.

Tab. 7. Lista pozostałych zintegrowanych projektów i przedsięwzięć

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
Cel 1: Zrównoważona mobilność							
8.	Budowa wschodnio – północnej obwodnicy Ciechanowa – przedłużenie alei Unii Europejskiej wraz z infrastrukturą rowerową do dwóch dróg wojewódzkich	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest spójny z celem strategicznym nr 1. Zrównoważona mobilność. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.c., 1.d. Ruch samochodowy w centrum Ciechanowa od wielu lat stanowi duże źródło szkodliwych pyłów i emisji CO2. Przez miasto przechodzą dwie drogi krajowe nr 50 i nr 60. W północnej części Ciechanowa brak jest jakiegokolwiek drogi pozwalającej na ominięcie ścisłego centrum. Drogi wojewódzkie o nr 616 (ul. Gruduska) i 617 (ul. Przasnyska) stanowią alternatywną do drogi krajowej nr 7 trasę przejazdową z Warszawy na Mazury. Tranzyt podróżujących odbywa się wzdłuż całego miasta (z południa na północ). Budowa wschodnio – północnej drogi obwodowej zapewni wyprowadzenie problematycznego transportu samochodowego z centrum miasta, co zwiększy bezpieczeństwo zmotoryzowanych i pieszych. Wybudowana infrastruktura rowerowa i piesza umożliwi korzystanie z innych środków transportu, np. rower, celem dotarcia do pracy, szkoły, sklepu. Transport zbiorowy zapewni dogodną i ekologiczną alternatywę dojazdu. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy MOF, regionu oraz podróżujący po kraju (podróżujący do Ciechanowa lub przejeżdżający przez miasto w celu: do pracy, po usługi, w celach rekreacyjnych itd.). Projekt jest synergicznie powiązany z celem 2 - Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, zwłaszcza kierunkiem działań: 2.a. Rozwój infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych dla działalności kulturalnej, turystyki i przemysłów czasu wolnego. Możliwe dzięki inwestycji ograniczenie ruchu w centrum Ciechanowa wpisuje się także w realizację kierunku działań 3.a.: Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza.	Jednostka samorządu terytorialnego – Gmina Miejska Ciechanów	W ramach projektu planuje się budowę wschodnio – północnej drogi obwodowej wychodzącej z ulicy Gruduskiej, do ulicy Przasnyskiej, następnie połączonej przez drogę krajową nr 60 do obwodnicy wschodnio – południowej (wybudowanej ze środków RPO WM 2014-2020). W ramach projektu planuje się także wybudowanie infrastruktury rowerowej i pieszej.	FEM 2021-2027, Priorytet IV, CS 3(ii) Działanie FEMA.04.01. Transport regionalny i lokalny, typ projektu: Budowa i przebudowa dróg powiatowych i gminnych.	29 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
9.	Rozbudowa infrastruktury drogowej i rowerowej na terenie MOF Ciechanowa	Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania i jest spójne z celem strategicznym nr 1. Zrównoważona mobilność. Wpisuje się w kierunki działań: 1.c., 1.d. Strategii. Przedsięwzięcia są zgodne z zapisami Regionalnego Planu Transportowego Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030 roku – Inwestycje na poziomie lokalnym. Ciechanów jest miastem inwestującym w rozbudowę infrastruktury pieszej	Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne JST	W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę/przebudowę dróg wraz z budową infrastruktury rowerowej. Zmiany w układzie komunikacyjnym poprawią spójność sieci drogowej i infrastruktury rowerowej. Modernizacja dróg lokalnych będzie zgodna z zapisami RPT Województwa Mazowieckiego.	FEM 2021-2027, Priorytet IV, CS 3 (ii); Działanie FEMA.04.01. Transport regionalny i lokalny, typ projektu: Budowa i przebudowa dróg powiatowych i gminnych.	40 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		rowerowej, jako alternatywy dla ruchu samochodowego. By zapewnić bezpieczne warunki poruszania się pieszo i rowerami planowane są inwestycje w zakresie przebudowy i budowy dróg lokalnych z uwzględnieniem ruchu niemotoryzowanego oraz poprawę spójności układu transportowego wewnątrz MOF Wybudowana infrastruktura rowerowa i piesza umożliwi korzystanie z innych środków transportu, np. rower, celem dotarcia do pracy, szkoły, sklepu. Z produktów przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy MOF, regionu oraz podróżujący po kraju. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem 2 - Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, wpisuje się także w realizację kierunku działań 3.a.: Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza.			Środki z budżetu Województwa Mazowieckiego Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg		
10.	Wzrost bezpieczeństwa drogowego oraz przeciwdziałanie skutkom klęsk i katastrof na terenie MOF	Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania – jest spójne z celem strategicznym 1: Zrównoważona mobilność i wpisuje się w kierunek działań: 1.c. Poprawa infrastruktury drogowej wraz z poprawą bezpieczeństwa i zmniejszeniem uciążliwości transportu samochodowego dla mieszkańców i środowiska. Ze względu na znaczenie służb ratowniczych w ograniczaniu negatywnego wpływu różnych zagrożeń na środowisko naturalne, przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji celu 3: Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie adresuje potrzebę zwiększenia efektywności funkcjonowania służb ratowniczo-gaśniczych, przyczyniając się do poprawy w zakresie szybkości i skuteczności interwencji, poprawy bezpieczeństwa korytarzy transportowych i ich użytkowników. Obejmuje wyposażenie OSP z terenu MOF, przynależnych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Przedsięwzięcie ugruntowuje dotychczasową współpracę wszystkich OSP działających w obszarze MOF (wzmacnia integrację jednostek). W razie wystąpienia zdarzeń niebezpiecznych dla życia lub zdrowia ludzkiego bądź w sytuacjach zagrożenia zniszczenia albo utraty mienia (stanowiącego majątek gospodarstw domowych, przedsiębiorstw czy organizacji pozarządowych), Ochotnicze Straże Pożarne będą podejmować interwencje w obszarze MOF (bez ograniczeń w zakresie granic administracyjnych gmin). Przedsięwzięcie będzie miała charakter ponadlokalny. Będzie realizowane w partnerstwie gmin.	Stowarzyszenie - OSP	Przedsięwzięcie obejmuje wyposażenie OSP z terenu MOF Ciechanowa, przynależnych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.	FEM 2021-2027, Priorytet II, CS 2(iv); Działanie FEMA.02.04; Typ projektu: Sprzęt i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami. NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	4 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
Cel 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego							

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
11.	Bulwary nad Łydynią	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest nastawiony bezpośrednio na realizację celu strategicznego 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Projekt wpisuje się w kierunek działań: 2.a. oraz 2.b. Projekt zmierza do wzmocnienia funkcji kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych centrum Ciechanowa, oddziałując na rozwój całego MOF. Projekt rozbudowuje infrastrukturę turystyczną oraz tworzy sprzyjające warunki do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom. Projekt przygotowuje nowe przestrzenie publiczne dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego oraz poprawia dostępność miejsc funkcjach kulturowych, turystycznych i rekreacyjnych. Projekt ma charakter zintegrowany, oddziałując na rozwój całego MOF. Przyczynia się do odnowy centralnych, reprezentacyjnych części miasta rdzeniowego MOF o znaczeniu ponadlokalnym. Ciechanów pełni funkcję centralnego ośrodka funkcjonalnego dla MOF Ciechanowa z ofertą usług skierowanych do mieszkańców całego obszaru MOF. Będą oni odbiorcami infrastruktury projektu, korzystającymi z niej na co dzień. Dzięki realizacji projektu nastąpi wzmocnienie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Bulwary nad Łydynią to projekt ściśle związany z poprawą oferty turystycznej i kulturalnej, bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych w otoczeniu największych zabytków miasta. Poprzez poprawę dostępności do terenów zielonych, zmniejszenie antropopresji (regulowany i kontrolowany ruch turystyczny) planuje się uzyskać efekt zrównoważonej turystyki oraz bezpiecznej przestrzeni miejskiej. Obraz miasta zielonego przyczyniać się będzie do rozwoju społeczno-gospodarczego, któremu sprzyjać będzie włączenie społeczne, z szerokim dostępem do kultury i dziedzictwa przyrodniczego (zasobów środowiska naturalnego i obiektów zabytkowych). Projekt powiązany jest z działaniami rewitalizacyjnymi i wynika z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r.	Gmina Miejska Ciechanów	Projekt obejmie m.in.: - budowę szlaków dla pieszych i rowerzystów wzdłuż rzeki oraz rozbudowę układu komunikacyjnego w celu połączenia z istniejącymi ścieżkami, - budowę kładek na rzece oraz pomostów nad wodą (zbiorniki wodne „torfy”), - montaż małej architektury sprzyjającej odpoczynkowi i integracji, - rozbudowę monitoringu miejskiego i oświetlenia energooszczędnego.	FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego, Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. Inne źródła finansowania	17 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
12.	Zagospodarowanie zbiornika „Kanały” z przylegającym terenem na	Projekt spełnia przesłanki projektu zintegrowanego i jest nastawiony bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.a. oraz 2.b. Jest komplementarny z projektem nr 12. Rewaloryzacja budynku po młynie przy ul. Nadrzecznej i nadanie mu nowych funkcji społeczno-gospodarczych,	Gmina Miejska Ciechanów	Projekt obejmuje budowę kompleksu kulturalno–rekreacyjnego wraz z uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenu, wyposażeniem w niezbędną infrastrukturę techniczną, w tym budowę amfiteatru z zapleczem oraz	FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Rewitalizacja obszarów	15 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
	kompleks kulturalno – rekreacyjny wraz z poszerzeniem oferty kulturalnej	w tym kulturalno-turystycznych. Projekt powiązany jest z działaniami rewitalizacyjnymi i wynika z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r. Projekt zmierza do tworzenia sprzyjających warunków do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom, przygotowanie nowych przestrzeni publicznych dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego, poprawy dostępności do miejsc o funkcjach kulturowych, turystycznych i rekreacyjnych. Projekt pozwoli na rozwój produktów turystycznych dedykowanych turystyce weekendowej, na wzbogacenie oferty działalności kulturalnej ważnej dla edukacji, aktywności kulturalnej i włączenia społecznego. Projekt będzie rozwijać nowe formy udostępniania oferty kultury i spędzania czasu wolnego. Dzięki realizacji projektu nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF. Projekt jest zintegrowany. Celem jest wzmocnienie funkcji kulturalnej i turystycznej Ciechanowa, mających oddziaływanie ponadlokalne. Zmierza do rozbudowania wspólnej oferty kulturalnej złożonej z propozycji spędzania wolnego czasu w przestrzeni publicznej oraz zagospodarowanie terenu z przeznaczeniem na rozwój gospodarki turystycznej weekendowej (rekreacyjnej, wypoczynkowej) i aktywności społecznej dla wszystkich mieszkańców MOF. Ponadto, zamiarem jest wykorzystanie istniejących zasobów MOF dla budowania zrównoważonej turystyki i bezpiecznej oferty spędzania wolnego czasu.		zagospodarowanie terenu, min. budowa kładki i alejek wokół zbiornika oraz budowę oświetlenia- iluminacji całego terenu.	zdegradowanych. Inne źródła finansowania.		przez IZ FEM 2021-2027
13.	Rewaloryzacja Zabytkowego Parku Podworskiego w Sokółku oraz stworzenie miejsca rekreacji i integracji	Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania i jest nastawione na realizację celu strategicznego nr 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 2.a. i 2.b. Przedsięwzięcie zmierza do tworzenia sprzyjających warunków do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom, przygotowanie nowych przestrzeni publicznych dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego, poprawy dostępności do miejsc o funkcjach kulturowych, turystycznych i rekreacyjnych. Przedsięwzięcie pozwoli na rozwój produktów turystycznych dedykowanych turystyce weekendowej, na wzbogacenie oferty działalności kulturalnej ważnej dla edukacji, aktywności kulturalnej i włączenia społecznego. Będzie rozwijać nowe formy udostępniania oferty kultury i spędzania czasu wolnego. Dzięki jego realizacji nastąpi budowanie	Gmina Ciechanów	Przedsięwzięcie polega na rewaloryzacji zabytkowego zespołu dworskiego w Sokółce na terenie Gminy Ciechanów wraz z nadaniem mu nowych funkcji społeczno - gospodarczych, w tym kulturalno – turystycznych. Planuje się odtworzenie tkanki architektonicznej i substancji zabytkowej oraz jej wzbogacenie o eksponaty i pamiątki, które mogłyby stanowić o nowej funkcji muzealnej, historycznej i turystycznej obiektu. Przewiduje się zagospodarowanie przyległych terenów do celów aktywizacji społecznej.	FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), Działanie FEMA.09.02 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie. Typ projektu: Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	25 500 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu Mazowsza wśród mieszkańców MOF.					
Cel 3: Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów							
14.	Wzmocnienie funkcji środowiskowych i społecznych parków miejskich w Ciechanowie	Przedsięwzięcie wpisuje się w cel strategiczny 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Wpisuje się w kierunek działań: 3.c. Zrównoważona gospodarka wodna. Przyczynia się do poprawy retencji glebowej i rozbudowy błękitno-zielonej infrastruktury oraz ograniczy emisję zanieczyszczeń. Inwestycje w zakresie budowy błękitno-zielonej infrastruktury oraz zazieleniania terenów zurbanizowanych będą komplementarne wobec działań podejmowanych w gminach ościennych w zakresie retencjonowania wody. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi na terenie miasta Ciechanów. Wsparcie zostanie przeznaczone na zaadaptowanie powierzchni czynnych biologicznie i hydrologicznie na obszarach zurbanizowanych oraz zagospodarowanie wód (w tym zatrzymanie, retencjonowanie i oczyszczanie wód opadowych) w zlewniach miejskich. Przewiduje się rozwiązania oparte na ekosystemach i zasobach naturalnych, obecnych i rozwijanych przez miasto (w tym zielono-niebieska infrastruktura i różnorodność biologiczna). Ponadto, przyczynia się do poprawy retencji glebowej i rozbudowy błękitno-zielonej infrastruktury oraz ograniczy emisję zanieczyszczeń. Przedsięwzięcie wpisuje się również w cel strategiczny 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego, wpisuje się w kierunki działań: 2.a. oraz 2.b. Przedsięwzięcie sprzyja wzmocnieniu funkcji kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych centrum Ciechanowa. Polega na rozbudowie istniejącej infrastruktury z przeznaczeniem na cele turystyczne i rekreacyjne. Przedsięwzięcie tworzy sprzyjające warunki do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom oraz przygotowuje nowe przestrzenie publiczne dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego. Przedsięwzięcie przyczynia się do odnowy centralnych, reprezentacyjnych części miasta rdzeniowego MOF o znaczeniu ponadlokalnym. Dzięki jego realizacji nastąpi budowanie świadomości i lokalnej dumy z posiadanych zasobów, doświadczeń dziejowych i historii północnej części regionu	Jednostka samorządu terytorialnego – Gmina Miejska Ciechanów	Przedsięwzięcie obejmuje: 1. Przegląd, konserwację zieleni, nowe i uzupełniające nasadzenia m.in. w parkach miejskich. 2. Infrastrukturę pieszą. 3. Infrastrukturę sprzyjającą rekreacji i integracji (plac zabaw, siłownia zewnętrzna, nowe elementy związane z kulturą, rozrywką, historią miasta itp.) oraz infrastrukturę sportową. 4. Infrastrukturę towarzyszącą i małą architekturę (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, oświetlenie energooszczędne lub zasilane energią odnawialną itp). 5. Budowę i/lub przebudowę błękitno-zielonej infrastruktury, w tym zbiorników retencyjnych z towarzyszącą infrastrukturą (np. kładki, taras, system uzdatniający wodę) Infrastruktura przedsięwzięcia zostanie wykorzystana do zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, zwłaszcza w miejscu ich wystąpienia.	FEPW 2021-2027, Priorytet II, Działanie FEPW.02.02 Adaptacja do zmian klimatu NFOŚiGW FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), Działanie FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	10 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ właściwą dla programu

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatorywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		Mazowska wśród mieszkańców MOF. Przedsięwzięcie powiązany jest z działaniami rewitalizacyjnymi i wynika z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r.					
15.	Zielone Śródmieście Ciechanowa	Przedsięwzięcie realizuje cel strategiczny 3: Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów oraz kierunek działań: 3.c. Zrównoważona gospodarka wodna poprzez działania poprawiające retencję glebową i rozbudowę błękitno-zielonej infrastruktury. Przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi na terenie miasta Ciechanów. Przedsięwzięcie jest także powiązane z realizacją budowy południowej obwodnicy Ciechanowa i uspokojeniem ruchu w centrum miasta (Cel 1, kierunek działań 1.c). Wsparcie zostanie przeznaczone na zaadaptowanie powierzchni czynnych biologicznie i hydrologicznie na obszarach zurbanizowanych oraz zagospodarowanie wód (w tym zatrzymanie, retencjonowanie i oczyszczanie wód opadowych) w zlewniach miejskich. Przewiduje się rozwiązania oparte na ekosystemach i zasobach naturalnych, obecnych i rozwijanych przez miasto (w tym zielono-niebieska infrastruktura i różnorodność biologiczna). Ponadto, przyczynia się do poprawy retencji glebowej i rozbudowy błękitno-zielonej infrastruktury oraz ograniczy emisję zanieczyszczeń. Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania i jest nastawione również na realizację celu strategicznego 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego. Wpisuje się w kierunek działań: 2.a. Rozwój infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych dla działalności kulturalnej, turystyki i przemysłów czasu wolnego. Zmierza do wzmacniania funkcji kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych centrum Ciechanowa. Przedsięwzięcie rozbudowuje infrastrukturę turystyczną oraz tworzy sprzyjające warunki do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom. Przedsięwzięcie przygotowuje nowe przestrzenie publiczne dla działalności kulturalnej i przemysłów czasu wolnego oraz poprawia dostępność miejsc funkcjach kulturowych, turystycznych i rekreacyjnych. Przedsięwzięcie powiązany jest z działaniami rewitalizacyjnymi i wynika z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r. Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany, oddziałując na rozwój całego MOF. Przyczynia się do odnowy centralnych, reprezentacyjnych części miasta rdzeniowego MOF o znaczeniu ponadlokalnym. Ciechanów pełni	Jednostka samorządu terytorialnego – Gmina Miejska Ciechanów	Przedsięwzięcie obejmuje opracowanie koncepcji/ dokumentacji zagospodarowania terenu Śródmieścia zielono- błękitną infrastrukturą oraz jej realizację. W przedsięwzięciu planuje się utworzenie nowych zieleńców, skwerów, parków kieszonek, ścieżek dydaktycznych i naukowych, miejsc z bogatą roślinnością (nowe nasadzenia: drzewa, krzewy, kwiaty, trawy itp.) z miejscami odpoczynku, małą architekturą, instalacjami ekologicznymi. Zamiarem jest zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, umożliwiające infiltrację wód opadowych. Przewiduje się kontynuację proekologicznych działań m.in. pasieki na dachu, miododajnych nasadzeń, edukacji ekologicznej. Przedsięwzięcie jest ściśle związane z działaniami rewitalizacyjnymi w Śródmieściu. Infrastruktura przedsięwzięcia zostanie wykorzystana do zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, zwłaszcza w miejscu ich wystąpienia.	FEPW 2021-2027, Priorytet II, Działanie FEPW.02.02 Adaptacja do zmian klimatu NFOŚiGW FEM 2021-2027, Priorytet V, CS 4(vi), FEMA.05.07, typ projektu: Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej. FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	10 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ właściwą dla programu

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		funkcję centralnego ośrodka funkcjonalnego dla MOF Ciechanowa z ofertą usług skierowanych do mieszkańców całego obszaru MOF. Będą oni odbiorcami infrastruktury przedsięwzięcia, korzystającymi z niej na co dzień. Nowa aktywna i ekologiczna przestrzeń ma być przyjazna zarówno dla turystów i przyjezdnych, jak i dla sektora MŚP, zwłaszcza dla lokalnego biznesu ulokowanego na terenie osiedla „Śródmieście”. Nowobudowany klimat śródmiejskiego życia ma zachęcać do korzystania z ofert ulicznych sprzedawców, sklepikarzy, a jednocześnie tworzyć skupienie lokalnego handlu o oddziaływaniu ponadlokalnym.					
16.	Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych	Przedsięwzięcie wpisuje się w cel strategiczny 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów oraz w kierunek działań 3.a. Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza. Poprzez działania termomodernizacyjne przedsięwzięcie zmierza do poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych gmin, redukcji zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń powietrza oraz powstrzymanie ubóstwa energetycznego społeczności MOF Ciechanowa. Inwestycje przyczynią się do redukcji emisji gazów cieplarnianych (w szczególności emisji CO₂), co przełoży się na ograniczenie emisji powierzchniowej i poprawę jakości powietrza na całym obszarze funkcjonalnym MOF. Przedsięwzięcie wpłynie na zmniejszenie zjawiska ubóstwa energetycznego, które stanowi przejaw wykluczenia społecznego. W szczególności odnosi się to do osób zamieszkujących w lokalach komunalnych, dotkniętych lub narażonych na ubóstwo energetyczne np. osoby mniej zamożne, osoby starsze, rodzice samotnie wychowujące dzieci (w większości kobiety), osoby z niepełnosprawnościami czy rodziny wielodzietne. Oddziaływanie ekonomiczne przedsięwzięcia odnosić się będzie również do podmiotów i instytucji użytkujących budynki poddawane termomodernizacji. Zmniejszenie kosztów zużycia energii spowoduje pojawienie się oszczędności w budżetach gospodarstw domowych, jak również w poziomie wydatków organizacji pozarządowych i samych jednostek samorządowych. Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania. Przedsięwzięcie poprzez swój zasięg oddziaływania będzie miał wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczną więcej niż jednej gminy Partnerstwa. Redukcja kosztów zużycia energii niezbędnej do ogrzania budynków przełoży się na sytuację materialną mieszkańców zajmujących lokale komunalne oraz poprawi kondycję finansową jednostek i instytucji prowadzących działalność w zmodernizowanych budynkach. Efekty środowiskowe będą odczuwalne w	Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, mieszkańcy.	Przedsięwzięcie obejmuje poprawę efektywności energetycznej gminnych budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych komunalnych w gminach Partnerstwa MOF Ciechanowa, m.in. przez działania termomodernizacyjne oraz montaż instalacji OZE. Jednym z elementów przedsięwzięcia będzie termomodernizacja zabytkowych wielorodzinnych budynków mieszkalnych w dzielnicy „Błoki” w mieście Ciechanów, wynikająca z zadań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ciechanów do 2035 r.	Działanie FEMA.02.01 Efektywność energetyczna, typ projektu: Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych. FEM 2021-2027, Priorytet IX, CS 5(i), FEMA.09.01 Rewitalizacja miast, typ projektu: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW.	76 750 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		całym MOF, a część projektów realizowanych w jego ramach będzie realizowana w partnerstwie gmin.					
17.	Budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą powiązaną	Przedsięwzięcie wpisuje się w cel strategiczny 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunek działań: 3.a. Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza oraz 3.b. Rozwój energetyki odnawialnej i redukcja cen energii. Założeniem przedsięwzięcia jest dążenie do zrównoważonej transformacji energetycznej w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i neutralnej dla klimatu. Celem jest redukcja emisyjności gospodarstw domowych na terenie Partnerstwa poprzez dywersyfikację źródeł wytwarzania energii w miksie energetycznym na korzyść odnawialnych źródeł energii. W ramach przedsięwzięcia planuje się wspieranie działań ograniczających zużycie energii elektrycznej gospodarstw domowych poprzez wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne/odnawialne. Ponadto, planuje się budowę lub rozbudowę instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, biomasy, biogazu i wód termalnych) wraz z powiązaną infrastrukturą. Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania. Inwestycje realizować będą założenia gospodarki niskoemisyjnej - odejście od paliw kopalnych i zredukowanie zjawiska niskiej emisji na całym obszarze funkcjonalnym MOF poprzez wykorzystanie urządzeń i instalacji produkujących czystą, zieloną energię. Tym samym, poprzez swój zasięg i charakter oddziaływania będzie miał wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczną i środowiskową całego Partnerstwa. Założeniem przedsięwzięcia jest dążenie do zrównoważonej transformacji energetycznej w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i neutralnej dla klimatu. Przedsięwzięcie umożliwia także integrację gmin i partnerów na rynku energii (np. tworzenie grupy zakupowej, klastra energetycznego lub spółdzielni energetycznej) – w formule dostosowanej do aktualnych uwarunkowań prawnych i rynkowych. Część projektów realizowanych w ramach przedsięwzięcia będzie realizowana w partnerstwie gmin.	Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorstwa, klastry/spółdzielnie energetyczne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy.	Przedsięwzięcie obejmuje: 1. Zakup i montaż nowych instalacji OZE, w tym m.in. wytwarzających energię elektryczną, energię cieplną, wiatrową, biomasy i biogazu, na potrzeby użyteczności publicznej oraz mieszkańców. Ponadto przewiduje się zwiększenie istniejącej mocy instalacji PV w budynkach użyteczności publicznej. Zakłada się możliwość inwestycji w formule instalacji hybrydowej, wspomaganie instalacji magazynami energii w celu poprawy stabilności dostaw energii z OZE. Wykonane zostaną niezbędne prace budowlane związane z zakupem, montażem oraz prace przygotowawcze. 2. Budowę farmy fotowoltaicznej generującej prąd elektryczny na potrzeby gminy i jej jednostek organizacyjnych (budynków użyteczności publicznej) w powiązaniu z układem magazynowania wyprodukowanej energii. Przewidziane są także niezbędne prace budowlane związane z zamontowaniem konstrukcji instalacji i magazynów energii oraz prace przygotowawcze.	FEM 2021-2027, Priorytet II, CS 2(ii), Działanie FEMA.02.03 Odnawialne źródła energii, typ projektu: Budowa i rozbudowa instalacji odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła wraz z infrastrukturą powiązaną (z magazynami energii i ciepła działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci) NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	56 500 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
18.	Zwiększenie ochrony przeciwpowodzi	Przedsięwzięcie wpisuje się w cel strategiczny 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie realizuje kierunek działań: 3.c. Zrównoważona gospodarka	Jednostki samorządu terytorialnego i	W ramach przedsięwzięcia planuje się poprawę retencji wodnej przez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, budowę i rozbudowę zbiorników	FEM 2021-2027, Priorytet II, CS 2(iv); Działanie FEMA.02.04	4 250 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
	owej oraz ograniczanie i przeciwdziałanie skutkom suszy na terenie MOF Ciechanowa	wodna – polega na poprawie retencji glebowej i rozbudowie błękitno-zielonej infrastruktury, wspierając zamykanie obiegu wody. Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania. Skutki inwestycji będą odczuwalne na terenie całego Obszaru Funkcjonalnego. Przewiduje się, że kompleksowo wykonana infrastruktura w gminach Partnerstwa przyczyni się do utrzymania poziomu wód gruntowych niezbędnych dla zaopatrzenia rolnictwa oraz osiedli ludzkich w wodę na całym OF. Przedsięwzięcie będzie przeciwdziałać obniżaniu się poziomu wód gruntowych i osuszaniu terenów, na których znajdują się wysokiej jakości gleby – przez to przyczyniając się do poprawy jakości produkcji rolnej i rolno-spożywczej, co jest szczególnie istotne ze względu na potencjał rolniczy obszaru MOF wskazywany w Strategii regionu. Zakłada się, że inwestycja będzie miała charakter powierzchniowy, zadziała efekt synergii i jej oddziaływanie będzie odczuwalne dla ludności zamieszkującej tereny zarówno wiejskie, jak i zurbanizowane. Przedsięwzięcie będzie realizowany w partnerstwie gmin. Dodatkowo, działanie związane z zagospodarowywaniem terenów wokół zbiorników wodnych przyczyni się do rozwoju gospodarki turystycznej oraz branż okołoturystycznych. Przedsięwzięcie w sposób komplementarny zmierza do realizacji celu strategicznego nr 2 niniejszej Strategii, tj.: CS 2. Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego – tworzy sprzyjające warunki do rozwijania i inwestowania w infrastrukturę przyjazną turystom i mieszkańcom.	jednostki organizacyjne JST	retencyjnych, zbiorników małej retencji wodnej i budowli hydrotechnicznych retencjonujących wody opadowe na terenie gmin MOF Ciechanowa.	Dostosowanie do zmian klimatu, typ projektu: Zwiększanie ochrony przeciwpowodziowej i ograniczenie skutków suszy poprzez retencjonowanie wód opadowych NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
19.	Rozbudowa systemu zrównoważonej gospodarki wodnej na terenach gmin wiejskich oraz poprawa dostępności i jakości wody	Przedsięwzięcie wpisuje się w cel strategiczny 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunek działań: 3.c. Zrównoważona gospodarka wodna. Zmierza do rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, z rozwojem systemów ujęć, uzdatniania i magazynowania wody. Ponadto, przyczyni się do poprawy retencji glebowej i rozbudowy błękitno-zielonej infrastruktury oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń. Zaplanowane w ramach przedsięwzięcia inwestycje mają na celu zwiększenie efektywności dostaw wody, rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dystrybuowania i magazynowania wody. Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany. Przedsięwzięcie będzie realizowane w partnerstwie gmin. Jego realizacja przyczyni się do adaptacji obszaru MOF do zmian klimatu oraz łagodzenia ich negatywnych skutków.	Jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorstwa, mieszkańcy.	Przedsięwzięcie obejmuje prace polegające na rozbudowie, przebudowie i modernizacji infrastruktury oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowie sieci kanalizacyjnej wraz z oddzielną kanalizacją deszczową, z uwzględnieniem rozbudowy systemów wodociągowych, nowych stacji ujęć i uzdatniania wody.	FEnIKS 2021-2027, Priorytet I, Działanie FENX.01.03 Gospodarka wodno-ściekowa FEnIKS 2021-2027, Priorytet II, Działanie FENX.02.05 Woda do spożycia NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	8 500 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FENIKS 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie wzmocni odporność obszaru MOF na klęski żywiołowe, poprzez wdrożenie urządzeń i infrastruktury hydrotechnicznej stosowanej w celu zachowania dobrego stanu wód. Wpłyne na lepszy stan wód i gleb na obszarze całego MOF (co będzie sprzyjać rozwojowi rolnictwa i produkcji rolnej i ochronie potencjału rolniczego Opinogórskiego Obszaru Żywielskiego).					
20.	Rozwój i modernizacja gospodarki wodno – ściekowej w mieście Ciechanów	Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania i jest nastawione bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunek działań: 3.c. Zrównoważona gospodarka wodna. Oddziaływanie środowiskowe przedsięwzięcia wykracza poza terytorium Gminy Miejskiej Ciechanów. Wzmocni odporność obszaru na klęski żywiołowe poprzez wdrożenie urządzeń i infrastruktury hydrotechnicznej stosowanej w celu zachowania dobrego stanu wód. Celem będzie zwiększenie efektywności dostaw wody, rozwój systemów ujęć, uzdatniania, zaopatrzenia, dystrybuowania i magazynowania wody. Przedsięwzięcie zmierza do dostosowania miasta do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwijania zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście, zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi, a także likwidacji miejskich wysp ciepła.	Administracja publiczna, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne	Przedsięwzięcie obejmuje trzy elementy: 1) Uporządkowanie i zrównoważenie gospodarki wodno – kanalizacyjnej m.in.: poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowę i remont sieci wodociągowej; 2) Modernizację infrastruktury ujęć, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia wraz z efektywnym wykorzystaniem zasobów wodnych; 3) Rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków.	FEnIKS 2021-2027, Priorytet I, Działanie FENX.01.03 Gospodarka wodno-ściekowa FEnIKS 2021-2027, Priorytet II, Działanie FENX.02.05 Woda do spożycia NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	25 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FENIKS 2021-2027
21.	Wspieranie działań w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym oraz gospodarki opartej na OZE	Przedsięwzięcie jest nastawione bezpośrednio na realizację celu strategicznego nr 3. Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunek działań: 3.d. Gospodarowanie odpadami zgodnie z założeniami GOZ poprzez rozwój sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych i instalacji do recyklingu oraz promowanie gospodarki cyrkularnej w przedsiębiorstwach i gospodarstwach rolnych. Jego realizacja wpisuje się również w działania: 3.a. Zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza oraz 3.b. Rozwój energetyki odnawialnej i redukcja cen energii Przedsięwzięcie wpłynie na zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami. Przedsięwzięcie spełnia przesłanki zintegrowania. Poprzez zasięg działania operatora instalacji przedsięwzięcie będzie miało wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczno-środowiskową więcej niż jednej gminy partnerstwa (potencjalnie obszar całego MOF, a nawet poza jego granicami). Projekt	Administracja publiczna, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Przedsiębiorstwa	W przedsięwzięciu planuje się wdrożenie instalacji do recyklingu organicznego i instalacji zwiększających stopień odzysku surowców dobrej jakości. Przedsięwzięcie obejmuje m.in.: - budowę instalacji do przetwarzania bioodpadów – recykling organiczny, - zakup instrumentów i technologii do zwiększenia jakości odbioru bioodpadów, - zakup pojazdów nisko- i bezemisyjnych wraz z wyposażeniem do odbioru odpadów (na potrzeby realizacji zadań publicznych), - budowę farmy fotowoltaicznej o mocy do 4000 kWp wraz z niezbędną infrastrukturą (na potrzeby realizacji zadań publicznych),	FEnIKS 2021-2027, Priorytet I, Działanie FENX.01.04 Gospodarka odpadami oraz gospodarka o obiegu zamkniętym FEnIKS 2021-2027, Priorytet II, Działanie FENX.02.02 Rozwój OZE NFOŚiGW/WFOŚiGW FEM 2021-2027, Priorytet FEMA.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza, Działanie FEMA.02.06 Gospodarka o obiegu	28 000 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ właściwą dla programu

L.p.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii przez projekt/przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta	Planowany zakres projektu/przedsięwzięcia – najważniejsze elementy	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (zł) i indykatorywny wkład środków UE (jeśli dotyczy)	Podstawowe warunki realizacji
		realizowany będzie na terenie aktualnie istniejącej infrastruktury PUK Sp. z o.o. i instalacji przetwarzania odpadów, która jest instytucją pełniącą funkcje o zasięgu regionalnym.		- budowę magazynów energii elektrycznej – stacje elektrolizy (na potrzeby realizacji zadań publicznych).	zamkniętym, typy projektu:, Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, Transformacja przedsiębiorstw w kierunku GOZ		
22.	Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego	Projekt jest działaniem horyzontalnym warunkującym realizację wszystkich celów Strategii. Ma celu wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego do zarządzania strategicznym rozwojem lokalnym w partnerstwach społeczno-gospodarczych na rzecz zintegrowanych działań, skutecznego pozyskiwania środków i kapitału inwestycyjnego na projekty rozwojowe.	Jednostka samorządu terytorialnego	Celem projektu jest rozwój zdolności administracyjnych jednostek samorządu terytorialnego, w tym wzmocnieniu potencjału JST do kompleksowego zarządzania rozwojem	FEM 2021-2027, Priorytet X i XI, Działanie FEMA.09.03 Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego, typ projektu: Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego (MCWD)	150 000,00	Przyjęcie strategii rozwoju ponadlokalnego/IT i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne.

Tab. 8. Macierz relacji projektów i przedsięwzięć

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Zakup taboru zero i niskoemisyjnego wraz z infrastrukturą do ładowania...	1	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Budowa Park&Ride wraz z siecią połączeń drogowych oraz infrastrukturą...	2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozwój inteligentnych systemów transportowych	3	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Modernizacja przystanków komunikacji miejskiej...	4	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozwój i promocja turystyki jednodniowej i weekendowej na terenie MOF	5	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rewaloryzacja budynku po młynie przy ul. Nadrzecznej i nadanie mu nowych funkcji społeczno-gospodarczych, w tym kulturalno-turystycznych	6	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozwój zaplecza turystycznego oraz sieci szlaków turystycznych na terenie MOF	7	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Budowa wschodnio – północnej obwodnicy Ciechanowa – przedłużenie alei Unii Europejskiej wraz z infrastrukturą rowerową do dwóch dróg wojewódzkich	8	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozbudowa infrastruktury drogowej i rowerowej na terenie MOF Ciechanowa	9	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wzrost bezpieczeństwa drogowego oraz przeciwdziałanie skutkom klęsk i...	10	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bulwary nad Łydynią	11	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zagospodarowanie zbiornika „Kanały” z przylegającym terenem na kompleks...	12	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rewaloryzacja Zabytkowego Parku Podworskiego w Sokółówku...	13	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wzmocnienie funkcji środowiskowych i społecznych parków miejskich...	14	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zielone Śródmieście Ciechanowa	15	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i...	16	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii...	17	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwiększanie ochrony przeciwpowodziowej oraz ograniczanie...	18	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozbudowa systemu zrównoważonej gospodarki wodnej...	19	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rozwój i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej...	20	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wspieranie działań w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym...	21	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego	22	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Legenda:

- synergia:** efekty jednego projektu wpływają korzystnie na efekty drugiego projektu i jego skuteczność w osiągnięciu zakładanych celów.
- neutralność:** efekty jednego projektu są neutralne wobec efektów drugiego projektu i jego skuteczności w osiągnięciu zakładanych celów.
- konflikt:** efekty jednego projektu ograniczają efekty drugiego projektu i jego skuteczność w osiągnięciu zakładanych celów.

Źródło: Opracowanie własne.

6. Zarządzanie wdrażaniem Strategii

6.1. Forma instytucjonalizacji

Gminy tworzące Partnerstwo MOF Ciechanowa: gmina miejska Ciechanów, gmina Ciechanów, gmina Opinogóra Górna i gmina Sońsk podjęły decyzję o opracowaniu strategii rozwoju ponadlokalnego, zawierając w tym celu porozumienie międzygminne. Porozumienie to, podpisane 11 lipca 2022 r., określiło zasady współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu przygotowania i realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa⁴. Gminy tworzące Partnerstwo określiły cele dotyczące promowania partnerskiego modelu współpracy, wspólnego diagnozowania problemów rozwojowych oraz wypracowywania sposobów ich rozwiązywania, przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju ponadlokalnego, zwiększenia efektywności wspólnie realizowanych projektów zintegrowanych oraz realizowania współpracy w oparciu o zasadę równoprawności wszystkich stron, otwartości, wzajemnego szacunku i zaufania. Gminy zawiązujące porozumienie powierzyły funkcję lidera porozumienia gminie miejskiej Ciechanów, która podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa⁵.

---

⁴ Porozumienie międzygminne z dnia 11 lipca 2022 r. określające zasady współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu przygotowania i realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa, Dziennik Uchwał Województwa Mazowieckiego, Poz. 7982.

⁵ Uchwała Nr 548/LVI/2022 Rady Miasta Ciechanów z dnia 30 czerwca 2022 w sprawie: przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa.

6.2. Ramy organizacyjne realizacji Strategii

W zawartym porozumieniu gminy tworzące Partnerstwo MOF Ciechanowa powierzyły gminie miejskiej Ciechanów pełnienie funkcji lidera porozumienia,

Na potrzeby realizacji porozumienia utworzono następujące struktury:

- Radę Partnerstwa, w skład której wchodzi organy wykonawcze (bądź upoważnione przez nie osoby) gmin wchodzących w skład MOF Ciechanowa,
- Grupę Roboczą Partnerstwa, w skład której wchodzi minimum jeden członek reprezentujący każdą stronę porozumienia.

Porozumienie określiło także zadania i tryb pracy Rady Partnerstwa i Grupy Roboczej oraz sposób podejmowania decyzji. Etap wdrażania projektów realizujących cele zawarte w Strategii bazuje na powyższej strukturze porozumienia gminnego.

W okresie realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa, Rada Partnerstwa sprawuje nadzór nad realizacją celów, kierunków działań i projektów określonych w dokumencie strategicznym. Podejmuje także kluczowe decyzje dotyczące rozwoju współpracy, ewaluacji Strategii oraz jej ewentualnej aktualizacji. Spotkania Rady powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na pół roku.

Pracę operacyjną i merytoryczną związaną z wdrażaniem Strategii Rozwoju Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa będzie realizowała Grupa Robocza, którą tworzą przedstawiciele gmin tworzących Partnerstwo. W zależności od zakresu rzeczowego oraz terytorialnego realizowanych projektów, w jej ramach mogą być tworzone grupy projektowe. W skład grupy projektowej mogą wejść osoby nie należące do Grupy Roboczej – w szczególności osoby dysponujące wiedzą specjalistyczną, mogące wnieść wartość do pracy nad projektami, wskazane przez władarzy samorządowych.

6.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa stanowi podstawę do tworzenia zintegrowanego systemu programowania rozwoju Partnerstwa, na który składają się:

- strategii i polityki (tj. dokumenty strategiczne o charakterze kierunkowo-planistycznym), w tym:

- strategię rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa,
- strategię branżowe lub polityki Partnerstwa,
- kierunkowe dokumenty planistyczne gmin wchodzących w skład Partnerstwa
- dokumenty wykonawcze (o charakterze wdrożeniowo-operacyjnym): programy rozwoju lub inne dokumenty wykonawcze dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego.

Dokumenty o charakterze strategicznym będą kierunkowo spójne ze Strategią rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa, także w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Natomiast wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych do strategii rozwoju gmin wchodzących w skład Partnerstwa są lub zostaną określone w strategiach rozwoju tych gmin.

Dokumenty wykonawcze do Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa będą sporządzane według następujących zasad:

- a. programy rozwoju Partnerstwa:
  - będą uszczegóławiać (konkretyzować) realizację poszczególnych celów strategicznych określonych w strategiach rozwoju,
  - będą określać działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.
- b. inne dokumenty wykonawcze Partnerstwa lub inne dokumenty wykonawcze poszczególnych gmin:
  - zostanie zachowana zgodność z przepisami regulującymi obowiązek ich opracowania (w aspekcie formalno-prawnym i merytorycznym),
  - zakres tematyczny nie będzie sprzeczny z celami strategicznymi określonymi w dokumentach strategicznych Partnerstwa.

Zachowanie zasad tworzenia dokumentów wykonawczych, tworzących wraz z dokumentami strategicznymi zintegrowany system programowania rozwoju, ma na celu zachowanie spójności systemu a także pośrednio - usprawnienie i ułatwienie Partnerstwu aplikowania o środki rozwojowe ze wszystkich wymagających podejścia strategicznego źródeł finansowania.

6.4. Monitorowanie i ewaluacja wdrażania

Wdrażanie każdej strategii podlega monitorowaniu i ewaluacji. Monitorowanie polega na gromadzeniu i analizie danych opisujących postęp realizacji strategii, w szczególności zrealizowanych działań, ich terminowości i osiągnięcia wskaźników. W ten sposób możliwy staje się proces weryfikacji wdrażania strategii i dokonywania koniecznych korekt pozwalających na bardziej skuteczne wdrażanie założonych celów – co jest koniecznym elementem cyklu zarządzania strategicznego każdej organizacji. Monitoring Strategii Partnerstwa będzie prowadzony zasobami gmin. Za jego realizację odpowiada Rada Partnerstwa, sprawująca nadzór nad wdrażaniem Strategii. Informacja o realizacji Strategii powinna znaleźć się w sporządzanych corocznie raportach o stanie gminy samorządów tworzących Partnerstwo, natomiast nie rzadziej niż raz na dwa lata informacje w tych raportach powinny objąć wartości wskaźników zawartych w części dokumentu poświęconej rezultatom strategicznym.

Ewaluacja jest często utożsamiana z monitorowaniem i rzeczywiście posiada wiele podobieństw. Jest jednak czymś więcej, gdyż powinna prowadzić nie tylko do oceny poziomu zaawansowania wdrażania strategii, ale także do oceny założonych celów i kierunków działań strategicznych. Powinna jej towarzyszyć refleksja czy obrane w strategii cele i kierunki działań są trafne i adekwatne do zmieniających się okoliczności i ewolucji partnerskiej współpracy samorządów. Ustawa o samorządzie gminnym zobowiązuje do przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji trafności Strategii (tzw. ewaluacji ex-ante). Zaleca się także dokonanie ewaluacji na zakończenie całego procesu wdrażania tej Strategii (ewaluacja końcowa, ewaluacja ex-post) oraz ewaluacji w połowie okresu realizacji Strategii (tzw. ewaluacja mid-term). Dobrą praktyką jest prowadzenie ewaluacji z udziałem zewnętrznych ekspertów. Ważną przesłanką monitorowania i ewaluacji wdrażania Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa jest także korzystanie z instrumentów terytorialnych współfinansowanych ze środków europejskich, adresujących problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych zdiagnozowane w procesie zarządzania strategicznego, którego elementem jest niniejsza Strategia.

Etap wdrażania i oceny efektów Strategii Rozwoju Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa przewiduje włączanie reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego, zwłaszcza partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie oraz podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska. Opis założeń partycypacji został zaprezentowany w rozdziale siódmym Strategii (pkt. 7.2 i 7.3).

6.5. Zmiana składu Partnerstwa i aktualizacja Strategii

Przewiduje się możliwość zmiany składu Partnerstwa poprzez:

- przyjęcie lub zmianę osób reprezentujących otoczenie społeczno-gospodarcze – zgodnie z zapisami rozdziału 6.2. Strategii.
- rozszerzenie, czyli przystąpienie do Partnerstwa nowego członka. Zainteresowany samorząd – gmina powiązana funkcjonalnie z MOF Ciechanowa lub powiat ciechanowski – składa do przewodniczącego Rady Partnerstwa wniosek o włączenie do Partnerstwa, Rada Partnerstwa podejmuje decyzję o rozszerzeniu Partnerstwa.
- rezygnację, członek Partnerstwa składa do przewodniczącego Rady Partnerstwa wniosek o rezygnację z członkostwa, Rada Partnerstwa podejmuje decyzję o zmianie składu Partnerstwa.
- usunięcie ze składu Partnerstwa, w sytuacji uporczywego uchylania się od obowiązków przez okres minimum jednego roku (brak uczestnictwa w posiedzeniach Rady Partnerstwa i Grupy Roboczej, brak współpracy przy wdrażaniu projektów) Rada Partnerstwa może wezwać samorząd do zaangażowania w działania Partnerstwa wyznaczając 3-miesięczny termin. W przypadku braku pozytywnej reakcji Rada może podjąć decyzję o usunięciu samorządu z Partnerstwa.

Ze względu na uzasadnione potrzeby gmin, pogłębienie współpracy lub zmiany zachodzące w otoczeniu, Strategia może podlegać aktualizacji. Aktualność Strategii podlega ocenie Rady Partnerstwa nie rzadziej niż raz na dwa lata, która bierze pod uwagę rezultaty monitorowania i ewaluacji wdrażania Strategii. Decyzję w sprawie aktualizacji Strategii podejmuje Rada Partnerstwa.

7. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

7.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania Strategii

Prace nad Strategią ponadlokalną Partnerstwa MOF Ciechanowa były realizowane w oparciu o podejście ekspercko-partycypacyjne. Dążenie do uspołecznienia procesu tworzenia strategii ma swoje źródło w doświadczeniach samorządów, że sam proces tworzenia strategii jest co najmniej równie wartościowy jak sam dokument. Uspołecznienie procesu tworzenia strategii pozwala trafniej określić potencjały i deficyty gmin oraz trafniej dostosować cele i działania do potrzeb innych podmiotów i mieszkańców. Angażowanie przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych pozwala samorządom budować z nimi dobre relacje i stanowi okazję do promocji gminy. Partycypacja przyczynia się do budowy kapitału społecznego miasta, a budowane relacje z interesariuszami – pozwalają zawiązać współpracę umożliwiającą efektywne wdrażanie obranych celów strategicznych.

Jedną z zasad przyświecających pracom nad niniejszą Strategią było dążenie do uspołecznienia każdego etapu procesu jej tworzenia. Także system wdrażania i oceny realizacji Strategii zakłada współpracę administracji samorządowej z otoczeniem.

Pierwszym uspołecznionym etapem procesu strategicznego były prace nad diagnozą. Na tym etapie przeprowadzono 3 badania społeczne. Pierwszym było internetowe badanie opinii mieszkańców gmin Partnerstwa, przeprowadzone online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP zrealizowane w czerwcu 2022 r. na próbie 502 osób. Równolegle prowadzono internetowe badanie młodzieży (w wieku uczęszczania szkół średnich), jednak ze względu na małą liczbę respondentów wyniki tych badań ostatecznie nie zostały ujęte w raporcie diagnostycznym. Były natomiast traktowane jako materiał pomocniczy, wspierający wnioski z innych źródeł. Ankiety dla mieszkańców i młodzieży były zamieszczane na stronach internetowych gmin Partnerstwa, jak i dystrybuowane innymi kanałami – dziennik elektroniczny (do rodziców uczniów szkół podstawowych) i media społecznościowe. Dodatkowo mieszkańcy mieli możliwość wypełniania ankiet w wersji papierowej, które następnie były wprowadzane do wspólnej bazy danych. Ankietowani mieszkańcy byli pytani o mocne i słabe strony Partnerstwa, rodzaj

przedsięwzięć które powinny być realizowane na terenie Partnerstwa, czy miejsca korzystania z usług (na potrzeby analizy powiązań funkcjonalnych gmin MOF Ciechanowa). Młodzież szkół średnich była pytana nie tylko o mocne i słabe strony gmin tworzących Partnerstwo, ale także swoje plany życiowe czy sposób odbywania podróży do swoich szkół.

Trzecim badaniem było internetowe badanie opinii lokalnych liderów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, zrealizowane w okresie lipiec-sierpień 2022 r., w którym wzięły udział 34 osoby. Większość z nich stanowili liderzy społeczni. Ankietowani byli pytani o mocne i słabe strony Partnerstwa, przedsięwzięcia potrzebne dla przyspieszenia rozwoju gmin oraz wewnętrzne i zewnętrzne czynniki sprzyjające rozwojowi gmin należących do Partnerstwa MOF Ciechanowa.

Jednym z obszarów pogłębionej diagnozy była mobilność miejska, co także było realizowane zgodnie z podejściem partycypacyjnym. We wrześniu 2022 roku przeprowadzono warsztat, w którym wzięli udział zarówno przedstawiciele gmin odpowiedzialnych za kwestie mobilności, przedstawiciel spółki odpowiedzialnej za komunikację miejską, jak i przedstawiciele sektora społecznego: organizacji zrzeszających rowerzystów oraz organizacji działającej na rzecz osób z niepełnosprawnością. Warsztat ten pozwolił na zidentyfikowanie przede wszystkim mocnych stron oraz deficytów i potrzeb Partnerstwa w obszarze mobilności, ale także kierunków działań rekomendowanych przez uczestników spotkania.

Kluczowym elementem prac nad Strategią był warsztat strategiczny przeprowadzony 24 listopada 2022 roku, w którym udział wzięły 23 osoby. Większość z nich stanowili lokalni liderzy społeczni – członkowie różnych stowarzyszeń, klubów i fundacji, jak i przedstawiciele instytucji publicznych poza samorządem gminnym. Przed spotkaniem liderzy mogli zapoznać się z raportem diagnostycznym, zostali także poproszeni o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej celów strategicznych i projektów realizowanych zarówno przez gminy indywidualnie oraz w Partnerstwie. Na spotkaniu omówiono wnioski z diagnozy, a następnie podjęto prace nad celami i działaniami strategicznymi oraz wizją rozwoju Partnerstwa. Materiał wypracowany w czasie warsztatów posłużył najpierw określeniu celów strategicznych zaakceptowanych przez Radę Partnerstwa, a następnie został wykorzystany podczas prac nad kierunkami działań i projektami strategicznymi.

Ryc. 23. Warsztaty strategiczne w Opinogórze Górnej

Ryc. 24. Wizja rozwoju Partnerstwa MOF Ciechanowa – opinie uczestników warsztatów strategicznych

KIERUNEK DZIAŁANIA, IDEA PORZĄDKUJĄCA NASZE DZIAŁANIA

Wizja: Obszar gmin partnerstwa za 10 / 20 lat .....

Źródło: menti.com

Prace nad celami i działaniami były realizowane przez doradców ZMP oraz grupę roboczą w czasie serii spotkań stacjonarnych i online. Podczas prac nad każdym z

trzech celów przeprowadzony został stacjonarny warsztat przez doradców ZMP z udziałem interesariuszy zewnętrznych: przedstawicieli organizacji społecznych, klubów sportowych, instytucji związanych z turystyką oraz przedsiębiorców.

W ramach prac nad działaniami i projektami przeprowadzona została również ankieta konsultacyjna. Ankieta była anonimowa, a link do niej został zamieszczony na stronach internetowych i portalach społecznościowych gmin tworzących Partnerstwo MOF Ciechanowa w dniach 20-24 lutego 2023 roku. Pierwotnie miała zakończyć się 5 marca, jednak została przedłużona do dnia 9 marca 2023 roku. Ankieta miała dwa cele. Kluczowym celem było umożliwienie lokalnej społeczności zgłaszania propozycji działań służących realizacji każdego z celów strategicznych. Umożliwiono im także opisanie lokalizacji proponowanych działań. Ostatnie, otwarte pytanie umożliwiło sformułowanie dowolnych uwag dotyczących procesu. Ankieta miała także służyć szerszej komunikacji celów strategicznych wypracowanych na wcześniejszych etapach prac nad Strategią. Swoją opinię wyraziło w ten sposób 16 osób, a wyniki zostały podsumowane w sprawozdaniu.

Projekt Strategii rozwoju ponadlokalnego podlegał obowiązkowej procedurze konsultacji społecznych. Konsultacje te odbyły się w terminie od 7 czerwca 2023 r. do 12 lipca 2023 r. Informacja o konsultacjach wraz z dokumentacją dotyczącą przedmiotu konsultacji była dostępna na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Ciechanów i pozostałych gmin Partnerstwa oraz na stronach internetowych gmin. Konsultacje odbywały się w formie pisemnej w siedzibie Urzędu Miasta Ciechanów, w której został wyłożony do wglądu wydrukowany projekt strategii, elektronicznej – za pośrednictwem formularza zgłaszania uwag, jak i w formie ustnej – spisania uwag przez pracownika urzędu odpowiedzialnego za proces konsultacji. Przebieg i wyniki tych konsultacji zostały przedstawione w raporcie z konsultacji społecznych udostępnionym na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Ciechanów (załącznik 2)⁶. W dalszych pracach nad projektem strategii uwzględniono wszystkie uwagi zgłoszone w ramach konsultacji.

Projekt Strategii rozwoju ponadlokalnego podlegał obowiązkowej ocenie ex-ante. Ewaluacja została zrealizowana dwutorowo. Dokonali jej zarówno eksperci Związku Miast Polskich – najpierw w czerwcu, następnie we wrześniu 2023 roku, jak i eksperci zewnętrzni – na spotkaniu ewaluacyjnym we wrześniu 2023 roku. Skład zespołu ekspertów ZMP objął pięć osób – zarówno autorów ocenianej strategii, jak i

---

⁶ Dokument dostępny jest na stronie internetowej:

https://bip.umciechanow.pl/informacje_urzedu/konsultacje_spoeczne/Konsultacje-spoeczne-projektu-Strategii-Rozwoju-Ponadlokalnego/idn:708

osób nie uczestniczących w opracowaniu tego dokumentu, jednak mających doświadczenie w pracach nad strategiami rozwoju ponadlokalnego dla innych terytoriów. Każdy z nich zgłosił swoje oceny i uwagi za pośrednictwem anonimowego kwestionariusza online.

W skład zespołu ewaluatorów zewnętrznych weszło pięć osób: dwie osoby zatrudnione w samorządach miast Ciechanów i Ostrołęka na stanowiskach związanych z planowaniem strategicznym, jedna osoba pełniąca kierowniczą funkcję jednej z instytucji miejskich w Ciechanowie oraz dwie osoby pełniące kierownicze funkcje w organizacjach pozarządowych działających na obszarze MOF Ciechanowa. Spotkanie ewaluacyjne ekspertów zewnętrznych miało miejsce 12 września 2023 roku, a ocenie poddano dokument w wersji uwzględniającej uwagi z konsultacji społecznych. Spotkanie ewaluacyjne składało się z trzech części. W pierwszej przedstawiono uczestnikom założenia i kryteria ewaluacji oraz najważniejsze elementy strategii (przy czym cały dokument został im przesłany z odpowiednim wyprzedzeniem). Na drugą część złożyły się komentarze uczestników oraz dyskusja, każdy miał również możliwość zadania dodatkowych pytań dotyczących strategii bądź założeń ewaluacji. Ostatnia część spotkania to wypełnienie anonimowego kwestionariusza ewaluacji online – identycznego jak kwestionariusz udostępniony ekspertom ZMP.

W wyniku ewaluacji dokonano niewielkich korekt i uzupełnień dokumentu strategii oraz sformułowano rekomendacje w zakresie dalszego kierunku rozwoju współpracy Partnerstwa MOF Ciechanowa. Założenia i wyniki ewaluacji zostały szczegółowo omówione w raporcie załączonym do projektu strategii (załącznik 3).

7.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji Strategii

Etap wdrażania Strategii Rozwoju Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa przewiduje zaangażowanie reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego, zwłaszcza partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie oraz podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska. Zasady uspołecznienia procesu wdrażania Strategii są następujące:

- W skład Rady Partnerstwa wejdą trzy osoby reprezentujące partnerów społeczno-gospodarczych, w tym reprezentację społeczeństwa obywatelskiego. Ich uprawnieniem będzie opiniowanie decyzji Rady Partnerstwa.
- W skład Grupy Roboczej lub grup projektowych wejdzie co najmniej jedna osoba reprezentująca otoczenie społeczno-gospodarcze, społeczeństwo

obywatelskie lub podmioty działające na rzecz ochrony środowiska. Wybór tych osób powinien uwzględniać zakres rzeczowy i terytorialny wdrażanych celów i realizowanych projektów.

- Konsultacje działań i projektów realizowanych na etapie wdrażania Strategii będą realizowane z wykorzystaniem funkcjonujących mechanizmów partycypacji: spotkań osiedlowych (miasto Ciechanów) oraz spotkań sołeckich (gminy wiejskie).
- W zależności od potrzeb, władze gmin lub Rada Partnerstwa mogą zdecydować o wprowadzeniu kolejnych mechanizmów partycypacji społeczeństwa, dostosowując mechanizmy do rodzaju realizowanych działań oraz lokalnej specyfiki.

7.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów Strategii

Niezbędnym elementem zarządzania procesem wdrażania strategii powinno być zaangażowanie mieszkańców na etapie oceny (ewaluacji) skuteczności wdrażania strategii. Realizacja tego postulatu w ocenie wdrażania strategii Partnerstwa MOF Ciechanowa będzie uwzględniała następujące formy:

- badanie sondażowe na temat procesów rozwojowych zachodzących na obszarze Partnerstwa w okresie wdrażania Strategii. Badania te powinny uwzględnić ocenę zmian zachodzących w obszarach odpowiadających realizowanym celom strategicznym, jak i diagnozę potrzeb i wyzwań rozwojowych dotyczących warunków i jakości życia na obszarze Partnerstwa;
- badania fokusowe z liderami lokalnymi - pogłębiające wyniki badania sondażowego;
- debaty z władzami samorządów na temat efektów zrealizowanych działań – z wykorzystaniem funkcjonujących mechanizmów partycypacji: spotkań osiedlowych (miasto Ciechanów) oraz spotkań sołeckich (gminy wiejskie).

Działania te będą stanowiły element ewaluacji końcowej realizacji Strategii. W zależności od potrzeb, władze poszczególnych gmin lub Rada Partnerstwa mogą zdecydować o wprowadzeniu kolejnych narzędzi ewaluacji z udziałem społeczeństwa. Należy także dążyć do uspołecznienia ewaluacji prowadzonej w połowie okresu realizacji Strategii (ewaluacji mid-term), na przykład za pomocą technik wybranych z powyższej listy najbardziej adekwatnej do zakresu zrealizowanych działań podlegających ocenie.

8. Źródła finansowania

8.1. Potencjał finansowy gmin Partnerstwa MOF Ciechanowa

Ze względu na specyfikę strategii ponadlokalnej przyjęto założenie, że decydującym czynnikiem realizacji planowanych działań o charakterze inwestycyjnym jest pozyskanie finansowania zewnętrznego, pochodzącego ze środków europejskich lub krajowych. Możliwości realizacji tych działań często są jednak – w mniejszym lub większym stopniu – uwarunkowane także dostępnością środków własnych. Analiza finansów samorządów gmin należących do Partnerstwa przedstawiona w raporcie diagnostycznym Partnerstwa MOF Ciechanowa (wraz z najnowszymi danymi dostępnymi Monitorze Rozwoju Lokalnego) wskazuje na nieco wyższy od średniej dla grupy porównawczej potencjał finansowy Partnerstwa – pod względem dochodów budżetowych ogółem i dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wskaźników nadwyżki operacyjnej czy wskaźników zadłużenia. Warto zwrócić uwagę także na relatywnie dobrą sytuację finansową gmin wiejskich.

Na potrzeby diagnozy potencjału finansowego Partnerstwa szczególną uwagę należy zwrócić na zdolność poszczególnych partnerów do spłaty i obsługi nowych zobowiązań, tj. nowego długu, który dotychczas nie był planowany, a jego zaciągnięcie może być niezbędne do realizacji projektów. Analizie poddano poziom wydatków majątkowych z wyłączeniem wydatków majątkowych, które zostały zaplanowane w wieloletnich prognozach finansowych, jako wydatki wieloletnie (tj. ujmowanych w załączniku przedsięwzięć do WPF) oraz poziom nadwyżki operacyjnej netto. Wskazane informacje pozwalają na określenie zdolności poszczególnych partnerów (JST) do realizacji projektów wynikających ze Strategii. Dla celów analitycznych jako ostatni rok prognozy (WPF) przyjęto 2030 r. Analizy dokonano na podstawie złożonych projektów WPF na 2023 r. Jej wyniki zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tab. 9. Zdolność poszczególnych partnerów do spłaty i obsługi nowych zobowiązań

Nazwa JST	Dane	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Wartości skumulowane
Miasto Ciechanów	A	13 942 965,28	9 144 165,33	5 399 940,00	1 022 000,00	2 452 800,00	2 902 480,00	1 778 280,00	5 559 680,00	42 202 310,61
	B	6 769 653,00	0,00	2 721 000,00	10 271 000,00	11 100 000,00	11 200 000,00	11 000 000,00	12 250 000,00	65 311 653,00
	C	-17 446 284,00	-6 348 563,00	2 721 000,00	10 271 000,00	11 100 000,00	11 200 000,00	11 000 000,00	12 250 000,00	34 747 153,00
Gmina Ciechanów	A	6 957 309,24	4 008 768,54	4 017 052,02	3 802 839,43	7 136 327,09				25 922 296,32
	B	4 898 601,36	2 733 719,00	5 831 664,00	6 432 572,00	8 492 403,00				28 388 959,36
	C	3 073 191,57	4 983 719,00	5 591 664,00	5 792 572,00	7 852 403,00				27 293 549,57
Gmina Opiniogóra Górna	A	4 746 014,61	3 839 886,19	2 971 452,27	2 638 161,42	2 497 334,30	2 368 242,77	2 825 930,91	1 922 290,22	23 809 312,69
	B	3 089 865,00	1 787 769,09	1 711 592,00	1 711 592,00	1 711 592,00	1 711 592,00	2 257 592,00	2 257 592,00	16 239 186,09
	C	-2 006 300,00	2 110 769,09	1 711 592,00	1 711 592,00	1 711 592,00	1 711 592,00	2 257 592,00	2 257 592,00	11 466 021,09
Gmina Sońsk	A	4 437 059,01	3 852 161,59	3 335 275,50	2 929 927,99	2 467 450,96				17 021 875,05
	B	13 520 393,00	136 125,40	502 021,40	760 125,40	758 109,40				15 676 774,60
	C	498 125,40	498 125,40	499 021,40	757 125,40	755 109,40				3 007 507,00
Razem: A		30 083 348,14	20 844 981,65	15 723 719,79	10 392 928,84	14 553 912,35	5 270 722,77	4 604 210,91	7 481 970,22	108 955 794,67
Razem: B		28 278 512,36	4 657 613,49	10 766 277,40	19 175 289,40	22 062 104,40	12 911 592,00	13 257 592,00	14 507 592,00	125 616 573,05
Razem: C		-15 881 267,03	1 244 050,49	10 523 277,40	18 532 289,40	21 419 104,40	12 911 592,00	13 257 592,00	14 507 592,00	76 514 230,66

Uwagi: Zapisy w rubryce „dane” oznaczają: A – zdolność do spłaty i obsługi nowego długu, B – kwotę niepodzielonych wydatków majątkowych, C – wynik operacyjny netto.

Źródło: Opracowanie własne.

Całkowity prognozowany potencjał finansowy Partnerstwa w latach 2023-2030 kształtuje się na poziomie 311 mln zł, z tego prawie 109 mln zł dotyczy zdolności do spłaty i obsługi nowego długu. Łączna kwota wydatków majątkowych, która nie została podzielona na wieloletnie zadania inwestycyjne wynosi ponad 125 mln zł. Natomiast prognozowana skumulowana nadwyżka operacyjna netto osiągnie poziom 76,5 mln zł.

Na tej podstawie należy wskazać, że maksymalny wkład własny, jaki Partnerstwo może przeznaczyć na realizację projektu wynosi 311 mln zł. Rzeczywista wartość finansowania projektów realizujących kierunki interwencji Strategii Partnerstwa MOF Ciechanowa powinna być jednak niższa z dwóch powodów. Po pierwsze, polityka finansowa gmin powinna uwzględniać ryzyko gospodarcze (wahania koniunktury gospodarczej wpływające na wielkość dochodów i wydatków samorządów lokalnych) i ryzyko prawne (zmiany w systemie finansów samorządowych, które mogą wpływać negatywnie na potencjał finansowy Partnerstwa do realizacji projektów). Po drugie, Strategia rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa uwzględnia jedynie niektóre cele rozwojowe ważne dla poszczególnych gmin – te, które mają charakter zintegrowany i ponadlokalny, służąc wzmocnieniu zidentyfikowanych relacji funkcjonalnych między miastem Ciechanów a gminami należącymi do jego obszaru funkcjonalnego. Znaczna część oszacowanych środków finansowych będzie zatem służyła finansowaniu lokalnych przedsięwzięć rozwojowych poszczególnych gmin.

8.2. Źródła finansowania działań i projektów ujętych w Strategii

Strategia Partnerstwa MOF Ciechanowa zakłada wykorzystanie wszystkich dostępnych źródeł finansowania na potrzeby skutecznej realizacji określonych kierunków interwencji strategicznej. Ramy finansowe realizacji poszczególnych działań i projektów są uzależnione od zakresu przedmiotowego, horyzontu czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej samorządów i ich polityki finansowej i inwestycyjnej. Decydującym czynnikiem realizacji planowanych działań o charakterze inwestycyjnym będzie pozyskanie finansowania zewnętrznego, pochodzącego ze środków europejskich lub krajowych.

Środki europejskie finansujące realizację celów Partnerstwa MOF Ciechanowa funduszy unijnych mogą pochodzić przede wszystkim z programów operacyjnych: Programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (2,1 mld euro), Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (2,6 mld euro) oraz krajowego Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027 (29,3 mld euro). Potencjalnym źródłem finansowania działań mogą być również środki z Programu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) pochodzące z Europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Natomiast środki krajowe w pierwszej kolejności mogą pochodzić z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Ze względu na dużą zmienność krajowych źródeł finansowania, listę tą nie należy traktować jako wyczerpującą.

Elementem montażu finansowego poszczególnych przedsięwzięć mogą być także środki innych samorządowych osób prawnych, spółek komunalnych, środki sektora prywatnego (w tym w formule partnerstwa publiczno-prywatnego) oraz dochody własne samorządów tworzących Partnerstwo.

Zestawienie możliwych zewnętrznych źródeł finansowania celów Strategii Partnerstwa MOF Ciechanowa przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 10. Możliwe najważniejsze źródła finansowania realizacji celów Strategii MOF Ciechanowa

Cel	Zewnętrzne źródła finansowania
Cel 1: Zrównoważona mobilność	Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych Środki z budżetu województwa mazowieckiego
Cel 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego	Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych Środki z budżetu województwa mazowieckiego
Cel 3: Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów	Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych Środki z budżetu województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne.

Kluczową rolę w finansowaniu projektów realizujących cele Strategii będzie pełnił Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza. W tabeli 10 przedstawiono alokację środków na poszczególne priorytety FEM dla Mazowsza. W tabeli tej zawarto dane dotyczące alokacji 1,6 mld euro przypadającej na region Mazowiecki Regionalny z całkowitego budżetu dla województwa mazowieckiego wynoszącego 2,1 mld euro.

Partnerstwo MOF Ciechanowa może pozyskać środki zwłaszcza w naborach dedykowanych w ramach instrumentu Mazowieckich Strukturalnych Inwestycji Terytorialnych (MSIT). Nabory te będą służyły realizacji celów szczegółowych FEM:

- 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.
- 4(vi) wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Tab. 11. Środki finansowe dostępne w Programie FEM dla Mazowsza

Cel polityki	Priorytet	Fundusz	Wkład Unii	Wkład krajowy	Ogółem	Stopa dofinansowania
1	Priorytet I: Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza	EFRR	163 458 000	28 845 530	192 303 530	85,00%
2	Priorytet II: Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza	EFRR	296 421 174	52 309 619	348 730 793	85,00%
2	Priorytet III: Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej na Mazowszu	EFRR	134 000 000	23 647 059	157 647 059	85,00%
3	Priorytet IV: Fundusze Europejskie dla lepiej połączanego i dostępnego Mazowsza	EFRR	200 000 000	35 294 118	235 294 118	85,00%
4	Priorytet V: Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu	EFRR	138 650 000	24 467 648	163 117 648	85,00%
4	Priorytet VI: Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza	EFS+	125 773 000	22 195 236	147 968 236	85,00%
4	Priorytet VII: Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu	EFS+	149 138 371	26 318 537	175 456 908	85,00%
4	Priorytet VIII: Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu	EFS+	170 018 024	30 003 181	200 021 205	85,00%
5	Priorytet IX: Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim	EFRR	153 731 000	27 129 000	180 860 000	85,00%
PT	Priorytet X: Pomoc techniczna (EFRR)	EFRR	45 142 986	7 966 410	53 109 396	85,00%
PT	Priorytet XI: Pomoc techniczna (EFS+)	EFS+	18 792 153	3 316 263	22 108 416	85,00%
Razem (Mazowiecki Regionalny)			1 595 124 708	281 492 601	1 876 617 309	85,00%

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto, Program FEM dla Mazowsza przewiduje preferencje dla partnerstw terytorialnych w realizacji następujących celów szczegółowych:

- 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
- 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/200, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
- 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.
- 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.
- 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Podstawowe informacje finansowe dotyczące każdego z projektów zintegrowanych zostały zamieszczone w rozdziale 5.2. Znajdują się tam potencjalne źródła finansowania, jak i szacowana wartość alokacji. W tabeli 11 zaprezentowano natomiast podsumowanie wartości projektów zintegrowanych w przekroju trzech celów strategicznych. Szacunkowa wartość projektów wynosi 720 000 tys. zł brutto. (585 366 tys. zł netto). Szacunkowa kwota dofinansowania, stanowiąca sumę wartości dofinansowania projektów ujętych w tabeli w rozdziale 5.2 wynosi 440 750 tys. zł. Wkład własny samorządów można szacować na 279 250 tys. zł. Biorąc pod uwagę wyliczony w rozdziale 8.1 maksymalny wkład własny wynoszący 311 mln zł oraz sformułowane tam zastrzeżenia, projekty są możliwe do realizacji.

Tab. 12. Możliwe najważniejsze źródła finansowania realizacji celów Strategii MOF Ciechanowa

Cel	Szacunkowa wartość projektów (w zł, brutto)
Cel 1: Zrównoważona mobilność	190 000 000,00
Cel 2: Turystyka, kultura i oferta czasu wolnego	135 300 000,00
Cel 3: Czyste środowisko i efektywne wykorzystanie zasobów	394 700 000,00
Razem	720 000 000,00

Źródło: opracowanie własne.

Załączniki

Załącznik 1. Wartości bazowe wskaźników rezultatu

Wskaźnik	1. Liczba wykonanych wozokilometrów przejechanych przez komunikację miejską (na 10 tys. mieszkańców)
Źródło danych	Dane ZKM w Ciechanowie
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa*	182 673

* dane obejmują wszystkie gminy, na terenie których ZKM realizuje usługi komunikacyjne.

Wskaźnik	2. Suma pasażerów przewiezionych środkami komunikacji miejskiej
Źródło danych	Dane ZKM w Ciechanowie
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa*	1 558 396

* dane obejmują wszystkie gminy, na terenie których ZKM realizuje usługi komunikacyjne.

Wskaźnik	3. Roczna emisja gazów cieplarnianych taboru komunikacji miejskiej
Źródło danych	Dane ZKM w Ciechanowie
Oczekiwany rezultat	spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa*	576 248,50 Mg/rok

* dane obejmują wszystkie gminy, na terenie których ZKM realizuje usługi komunikacyjne.

Wskaźnik	4. Liczba użytkowników parkingów P&R i B&R
Źródło danych	Inwentaryzacja urzędów gmin
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	79 935/rok

Wskaźnik	5. Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach komunikacyjnych rocznie
Źródło danych	Dane KP Policji
Oczekiwany rezultat	spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	5

Wskaźnik	6. Liczba wypadków z udziałem pieszych i rowerzystów w gminach Partnerstwa
Źródło danych	Dane KP Policji
Oczekiwany rezultat	spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	7

Wskaźnik	7. Liczba dni w roku z bardzo złą kategorią oceny jakości powietrza (stężenie PM 2,5 i PM 10) – na stacjach zlokalizowanych w centralnej części Ciechanowa
Źródło danych	Dane Urzędu Miasta Ciechanów
Oczekiwany rezultat	spadek
Wartość bazowa (2022)	
Stacja 1: Jana Pawła II 6	18 (PM 2,5); 13 (PM 10)
Stacja 2: Sienkiewicza 75	23 (PM 2,5); 18 (PM 10)
Stacja 3: Pułtuska 49	34 (PM 2,5); 21* (PM 10)

* dane za okres 1.01-11.12.2022

Wskaźnik	8. Liczba turystów korzystających z noclegu – na 1 000 mieszkańców (w powiecie ciechanowskim)
Źródło danych	BDL GUS (turystyka, turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie, turystyczne obiekty noclegowe – wskaźniki, turyści korzystających z noclegów na 1 000 ludności)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Powiat ciechanowski	348,26

Wskaźnik	9. Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych (w powiecie ciechanowskim)
Źródło danych	BDL GUS (kultura, organizacja imprez masowych, liczba uczestników imprez, imprezy artystyczno-rozrywkowe)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Powiat ciechanowski	4 800

Wskaźnik	10. Liczba miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców (w powiecie ciechanowskim)
Źródło danych	BDL GUS (turystyka, turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie, turystyczne obiekty noclegowe - wskaźniki, miejsca noclegowe na 1000 ludności)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Powiat ciechanowski	5,14

Wskaźnik	11. Liczba udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców (w powiecie ciechanowskim)
Źródło danych	BDL GUS ((turystyka, turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie, turystyczne obiekty noclegowe - wskaźniki, udzielone noclegi na 1000 ludności)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Powiat ciechanowski	659,37

Wskaźnik	12. Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca – w kWh
Źródło danych	BDL GUS (dla miasta Ciechanów: gospodarka mieszkaniowa i komunalna, urządzenia sieciowe, energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach, zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca. Dla powiatu ciechanowskiego: gospodarka mieszkaniowa i komunalna, urządzenia sieciowe, energia elektryczna w gospodarstwach domowych wg lokalizacji odbiorcy, zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca – ogółem i na wsi)
Oczekiwany rezultat	stabilizacja lub spadek
Wartość bazowa (2021/2022)	
Powiat ciechanowski	710,8 (2021)
Miasto Ciechanów	667,18 (2021)
Powiat ciechanowski – obszar wiejski	790,8 (2021)
Uwagi	Brak danych dla gmin wiejskich

Wskaźnik	13. Liczba instalacji OZE
Źródło danych	Dane operatora energii (Energa)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	2 055
Miasto Ciechanów	925
Gmina Ciechanów	471
Gmina Opinogóra Górna	358
Gmina Sońsk	301

Wskaźnik	14. Odsetek mieszkań w gminach Partnerstwa podłączonych do sieci: (1) wodociągowej (2) kanalizacyjnej
Źródło danych	BDL GUS (gospodarka mieszkaniowa i komunalna, urządzenia sieciowe, korzystający z instalacji w % ogółu ludności)
Oczekiwany rezultat	wzrost
Wartość bazowa (2021)	
Miasto Ciechanów	(1) 94,2 (2) 90,1
Gmina Ciechanów	(1) 88,3 (2) 11,1
Gmina Opinogóra Górna	(1) 93,2 (2) 28,4
Gmina Sońsk	(1) 79,3 (2) 28,2

Wskaźnik	15. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku – w m ³ na 1 mieszkańca
Źródło danych	BDL GUS (stan i ochrona środowiska, pobór i zużycie wody oraz oczyszczalnie ścieków, pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [ogółem – w dam ³] / stan ludności, ludność wg grup wieku i płci – dane ogółem) W obliczeniach należy przeliczyć 1 dam ³ = 1000 m ³
Oczekiwany rezultat	Stabilizacja lub spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	99
Miasto Ciechanów	35
Gmina Ciechanów	455
Gmina Opinogóra Górna	175
Gmina Sońsk	40

Wskaźnik	16. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca – w m ³
Źródło danych	BDL GUS (stan i ochrona środowiska, pobór i zużycie wody oraz oczyszczalnie ścieków, ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku, ogółem na 1 mieszkańca [dla gmin] oraz ogółem [do obliczenia wskaźnika dla Partnerstwa – wymagane podzielenie przez liczbę ludności])
Oczekiwany rezultat	Spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	67,7
Miasto Ciechanów	51,9
Gmina Ciechanów	255,3
Gmina Opinogóra Górna	9,5
Gmina Sońsk	12,7

Wskaźnik	17. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku przypadająca na 1 mieszkańca – w kg
Źródło danych	BDL GUS (stan i ochrona środowiska, odpady komunalne, zmieszane odpady zebrane w ciągu roku, ogółem na 1 mieszkańca [dla gmin] oraz ogółem [do obliczenia wskaźnika dla Partnerstwa – wymagane podzielenie przez liczbę ludności i przeliczenie ton na kg])
Oczekiwany rezultat	Spadek
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	265,0
Miasto Ciechanów	307,0
Gmina Ciechanów	203,0
Gmina Opinogóra Górna	171,2
Gmina Sońsk	153,9

Wskaźnik	18. Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem
Źródło danych	BDL GUS (stan i ochrona środowiska, odpady komunalne, odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów – dla gmin; Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku – ogółem/ Odpady zebrane w ciągu roku – ogółem – dla Partnerstwa)
Oczekiwany rezultat	Wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Partnerstwo MOF Ciechanowa	30,6
Miasto Ciechanów	28,4
Gmina Ciechanów	33,8
Gmina Opinogóra Górna	29,9
Gmina Sońsk	46,8

Wskaźnik	19. Liczba dni w roku z dobrą (1) i bardzo dobrą (2) kategorią oceny jakości powietrza (stężenie PM 2,5 i PM 10)
Źródło danych	Dane urzędów gmin
Oczekiwany rezultat	Wzrost
Wartość bazowa (2022)	
Stacja 1: Jana Pawła II 6	(1): 331 (PM 2,5); 301 (PM 10) (2): 340 (PM 2,5); 352 (PM 10)
Stacja 2: Sienkiewicza 75	(1): 109 (PM 2,5); 127 (PM 10) (2): 56 (PM 2,5); 72 (PM 10)
Stacja 3: Pułtuska 49	(1): 306 (PM 2,5); 306* (PM 10) (2): 245 (PM 2,5); 278* (PM 10)
Stacja 4: Czarneckiego 40	(1): 132 (PM 2,5); 101** (PM 10) (2): 327 (PM 2,5); 327** (PM 10)

* dane za okres 1.01-11.12.2022; ** dane za okres 1.01-21.12.2022

Załącznik 2. Raport z konsultacji społecznych

11 lipca 2022 roku w ciechanowskim ratuszu zostało podpisane porozumienie pomiędzy miastem Ciechanów a gminami: Ciechanów, Opinogóra Górna i Sońsk w celu przygotowania i realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego. Wynikiem podjętej współpracy jest przedłożony pod konsultacje projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa.

Określone w dokumencie cele rozwojowe, kierunki działań i propozycje projektów wynikają z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej obszaru Partnerstwa oraz rozpoznania najważniejszych wyzwań, potrzeb i oczekiwań mieszkańców samorządów partnerskich.

Celem konsultacji było umożliwienie mieszkańcom, instytucjom społecznym oraz podmiotom gospodarczym złożenia uwag i propozycji dotyczących projektu dokumentu strategii.

Projekt opracowania podlegał konsultacjom:

- z mieszkańcami miasta Ciechanów,
- z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie miasta Ciechanów organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
- z gminami sąsiednimi i ich związkami,
- z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Informacja o konsultacjach wraz z dokumentacją dotyczącą przedmiotu konsultacji była dostępna:

- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Ciechanów oraz gmin partnerskich
- na stronach internetowych gmin, w tym na BIP Urzędu Miasta Ciechanów: https://bip.umciechanow.pl/informacje_urzedu/konsultacje_spoeczne

Konsultacje projektu strategii odbywały się w terminie od 7 czerwca 2023 r. do 12 lipca 2023 r. w następujących formach:

– **pisemnej:**

- w siedzibie Urzędu Miasta Ciechanów, ul. Wodna 1, pokój 210 (II piętro), w której został wyłożony do wglądu wydrukowany projekt strategii, w dniach i godzinach funkcjonowania urzędu,

- elektronicznie poprzez wypełnienie i przesłanie na adres: m.piecychna@umciechanow.pl formularza zgłaszania uwag, stanowiącego załącznik nr 1 do przedmiotowej informacji oraz znajdującego się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu miasta:

https://bip.umciechanow.pl/informacje_urzedu/konsultacje_spoeczne

- **oraz ustnej** (spisanie uwag przez pracownika urzędu odpowiedzialnego za proces konsultacji – tel. 23 674 92 52, ul. Wodna 1, pokój 210).

Podczas konsultacji otrzymano:

1. Uwagi Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.
2. Uwagi Zarządu Województwa Mazowieckiego.
3. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie – dotyczące braku wymagań przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
4. Wniosek ustny przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie na spotkaniu mazowieckich Partnerstw w sprawie połączenia poszczególnych zadań w przedsięwzięcia (lista projektów zintegrowanych).

Szczegółowe zestawienie uwag z informacją o wynikach konsultacji wraz z uzasadnieniem uwzględnienia lub braku uwzględnienia poszczególnych uwag/wniosków zgłoszonych w trakcie konsultacji zawiera tabela 1.

W projekcie dokumentu poza w/w dokonano drobnych zmian redakcyjnych i korekty oczywistych omyłek pisarskich.

Tabela 1. Zestawienie uwag/wniosków

L.p.	Uwagi ogólne	Ustosunkowanie do uwagi
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie		
1.	W projekcie należy wymienić dokumenty planistyczne, o których mowa w art 315 pkt 1– 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r Prawo wodne (Dz. U. 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.), tj.: 1. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy 2. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym 3. Plan przeciwdziałania skutkom suszy Zgodnie z art. 326 ust.1 ustawy, ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w artykule 315 punkt 1- 3, uwzględnia się w strategii rozwoju województwa, planach zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Uwaga zostanie uwzględniona. Dokumenty zostaną wymienione w rozdziale 4.1, a ich ustalenia uwzględnione w rozdziałach 4.2. i 4.4.
2	Proponujemy uwzględnienie w projekcie zagadnień dotyczących gospodarki wodnej na terenie MOF Ciechanowa, tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków. Drugą ważną kwestią jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych.	Uwaga zostanie uwzględniona. Zapisy dotyczące gospodarki wodnej znajdujące się w rozdziałach 3 i 4 zostaną uzupełnione.

3	Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), MOF Ciechanowa położony na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód: 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP): PLRW 200010268659 (Łydynia do Pławnicy), PLRW 200010268549 (Struga), PLRW 2000120068569 (Łasica), PLRW 200010268689 (Stawnica), PLRW 200011268699 (Łydynia od Pławnicy do ujścia), PLRW 200010268891 (Sona do Doptýwu spod Kraszewa), PLRW 200016268899 (Sona od Doptýwu spod Kraszewa do ujścia), PLRW 2000102686949 (Doptýw spod Żoch), PLRW 2000102659639 (Pełta do Doptýwu z Chełch), PLRW 2000102659689 (Przewodówka), PLRW 2000112658899 (Węgierka); 2) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWPd): PLGW 200049, PLGW 200050. Działania według II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, które mogą być istotne przy opracowywaniu strategii rozwoju MOF Ciechanowa to: a) działania do realizowania przez gminy: • uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami (gminy: Ciechanów, Opinogóra Górna);	Uwaga zostanie uwzględniona. W projekcie strategii w rozdziale 4 znajdzie się informacja dotycząca jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych zlokalizowanych w granicach gmin MOF Ciechanowa. Dotychczasowe zapisy rozdziałów 3 i 4 zostaną skorygowane w taki sposób, by swoim zakresem objęły działania wskazane w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW), które są przypisane do kompetencji gmin MOF Ciechanowa i mają oddziaływanie ponadlokalne.

	• realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (gmina Ciechanów); • analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami (gminy: Ciechanów, Opinogóra Górna); • aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP (gmina Opinogóra Górna).	
4.	Analizując teren objęty projektem Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa informuję, że: • część terenu miasta Ciechanów na podstawie map zagrożenia powodziowego o godłach arkuszy: N-34-114-A-c-2, N-34-114-A-d 1, N-34-114-A-c-4, N-34-114-A-d-3 udostępnianych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., znajduje się częściowo na obszarze zalewu wodą Q 10% oraz dla zalewu wodą Q 1% i zalewu wodą Q 0,2 % od rzeki Łydynia. • część terenu gminy Ciechanów na podstawie map zagrożenia powodziowego o godłach arkuszy: N-34 – 114-A-c-2, N-34 – 114-A-d-1, N-34 - 114 -A-c -4, N -34 – 114-A-a-4, N-34 – 114-C-a-2, N-34 – 114-C -a-1 udostępnianych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., znajduje się częściowo na obszarze zalewu wodą Q10% oraz zalewu wodą Q1% i Q 0,2% od rzeki Łydynia. • część terenu gminy Sońsk na podstawie map zagrożenia powodziowego o godle arkusza: N-34 – 114-C-d-1 udostępnionych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., znajduje się częściowo na obszarze zalewu wodą Q10% oraz zalewu wodą Q1% i Q 0,2% od rzeki Sona. • teren gminy Opinogóra Górna znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, a także całkowicie poza obszarem zagrożenia powo-	Uwaga zostanie uwzględniona. Model funkcjonalno-przestrzenny zostanie uzupełniony o informacje dotyczące zagrożenia powodzią. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej (r. 4.2.) zostaną uzupełnione o zapisy pozwalające na zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodzią. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia wskazywane w strategii nie będą naruszały ustaleń wskazanych w art. 166 pkt 10 ustawy Prawo wodne i nie będą stanowiły zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz nie będą utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

dziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) oraz poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały zdefiniowane w Artykule 16 punkt 34 ustawy Prawo wodne (Dz. U. 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.). Zgodnie z tymi definicjami, za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uważa się:

- a) obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- c) obszary między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w artykule 224 stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Analizując projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa stwierdzono, że w treści nie uwzględniono zapisów dotyczących występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W związku z powyższym na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z artykułu 77 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.) obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, oraz lokalizowanie nowych cmentarzy.

Organ dodatkowo informuje, że tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

	Ponadto w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022 poz. 2739), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący <u>zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego</u>. W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią między innymi nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z artykułem 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne. Mając na uwadze aktualne przepisy prawa wodnego, wszystkie działania prowadzone na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uzyskania odpowiednich zgód i pozwoleń.	
L.p.	Uwagi ogólne	Ustosunkowanie do uwagi
Zarząd Województwa Mazowieckiego		
4.	Wnosimy o uwzględnienie zadań o charakterze inwestycyjnym - inwestycji celu publicznego charakterze ponadlokalnym, o których mowa w art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zawartych w szczególności w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, przyjętym Uchwałą numer 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19.12.2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28. 12. 2018 r., poz. 13180): • Budowa centrum logistycznego wraz z drogowo-kolejowym węzłem przesiadkowym, modernizacją dworca kolejowego, infrastrukturą towarzyszącą oraz bocznicą towarową w Ciechanowie, • Budowa gazociągu Płońsk–Olsztyn (rozbudowa istniejącego gazociągu), • Inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych w tym budowa i modernizacja, • Zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryta rzeki Łydyni od km 23+755 do km 28+900, miasta i gminy Ciechanów, powiat ciechanowski, • Zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryta rzeki Rosicy Zadanie I od km 0 + 000 do km 19 + 563, gmina Strzegowo, powiat mławski oraz gmina Glinojek i gmina Ciechanów, powiat ciechanowski.	Uwaga zostanie uwzględniona. Realizacja zadań inwestycyjnych zostanie ujęta w rozdziałach 3 i 4 projektu strategii.

5	Wnosimy o uwzględnienie elementów modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej: • obszary szczególnego zagrożenia powodzią.	Uwaga zostanie uwzględniona. Model funkcjonalno-przestrzenny zostanie uzupełniony o wskazanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
6	Zwracamy się z sugestią poszerzenia katalogu infrastruktury rowerowej w działaniu 1.d.1 (str. 38) poprzez zastąpienie zwrotu „ dróg rowerowych” zwrotem „infrastruktury rowerowej”, zgodnie z nazwą kierunku działań i przytoczonymi wytycznymi rządowymi. Analogiczna uwaga dotyczy opisu działania 1.d na str. 83.	Uwaga zostanie uwzględniona.
7.	Zwracamy się z sugestią uwzględnienia w działaniach kierunku 1.d. lub 2.a. realizacji trasy rowerowej nr 7 ujętej w koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim, przyjętej uchwałą Zarządu Województwa Mazowieckiego 1100/333/22 z 28 czerwca 2022 r., gdzie przewidziano jej wstępny przebieg przez gminę i miasto Ciechanów oraz gminę Sońsk. Ujęcie zapisu odnoszącego się do tej trasy powinno ułatwić ewentualne pozyskanie dofinansowania na jej realizację z programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza, jednocześnie przyczyniając się do usprawnienia systemu komunikacyjnego MOF i zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej. Należy podkreślić, że trasa ta stanowi część krajowego systemu tras rowerowych i powinna być kontynuowana na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.	Uwaga zostanie uwzględniona.

Uwagi szczegółowe

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga, wniosek, opinia (nr strony)	Istniejący zapis	Propozycja zmiany (konkretny sugerowany zapis)	Uwzględnienie/nieuwzględnienie uwag
1.	Str. 51	„Obszar Partnerstwa położony jest na terenie dwóch jednostek fizjograficznych – leżących na północ od Ciechanowa Wzniesień	„Obszar Partnerstwa położony jest na terenie trzech jednostek fizjograficznych – leżących na północ od Ciechanowa Wzniesień Mławskich oraz	Treść dokumentu zostanie skorygowana zgodnie z uwagą.

		Mławskich oraz leżącej na południe Wysoczyzny Ciechanowskiej.”	leżącej na południe Wysoczyzny Ciechanowskiej a także Równiny Raciąskiej (318.62), w zachodniej części gminy Ciechanów”	
2.	Str. 51	„Obszar, będący moreną denną ostatniego zlodowacenia (środkowopolskiego) ...”.	„Obszar, będący moreną denną ostatniego zlodowacenia (północnopolskiego) ...”.	Treść dokumentu zostanie skorygowana zgodnie z uwagą
3.	Str. 51	„Sona (Wschodnia i Zachodnia)”	„Sona oraz Sona Prawa”	Treść dokumentu zostanie skorygowana zgodnie z uwagą
4.	Str. 51	„Na jego terenie znajdują się głównie zbiorniki wód podziemnych: GZWP 219 – „Zbiornik Górna Łydynia” oraz nieudokumentowany GZWP 215 – „Subniecka Warszawska”.	„Na jego terenie znajdują się główne zbiorniki wód podziemnych: GZWP 219- „Zbiornik Górna Łydynia” oraz nieudokumentowany GZWP 215 – „Subieniecka warszawska, a także nieudokumentowany GZWP nr 2151 Subieniecka warszawska – część centralna.”	Treść dokumentu zostanie skorygowana zgodnie z uwagą

Załącznik 3. Ewaluacja ex-ante

1. Założenia, metodyka i zakres ewaluacji

Niniejszy raport zawiera ocenę ex-ante projektu Strategii Rozwoju Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa.

Ewaluacja ex-ante jest oceną planowanej interwencji, czyli oceną dokonywaną jeszcze przed rozpoczęciem realizacji strategii. Jej celem jest poprawa jakości planowania strategicznego, a szerzej – poprawa jakości zarządzania strategicznego i realizacji lokalnej polityki rozwoju. Ewaluacja powinna zatem formułować oceny i rekomendacje pozwalające na udoskonalenie projektu strategii. Można stwierdzić, że ocena ex-ante strategii jest jej ostatecznym testem przed przyjęciem przez organy stanowiące gmin.

Obowiązek sporządzenia oceny ex-ante wynika z art. 10 a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 poz. 1259): *Podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.* Zarówno przepisy prawa, jak i wydane przez Ministerstwo podręczniki poświęcone strategiom rozwoju⁷ nie określają obligatoryjnych wymagań co do metod realizacji ewaluacji, jak również konkretnego etapu prac nad strategią, na którym powinna mieć zastosowanie.

Na podstawie dobrych praktyk w zakresie ewaluacji, na potrzeby niniejszej oceny przyjęto następujące ramy realizacji oceny ex-ante:

- Ewaluacja została zrealizowana dwutorowo – dokonali jej zarówno eksperci Związku Miast Polskich (ZMP), jak i eksperci zewnątrzni. Zróżnicowanie ekspertów oraz partycypacja przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego powinny zapewnić większy obiektywizm ocen, jak i szerszy i

---

⁷ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (2022). Strategia Rozwoju Ponadlokalnego. Poradnik praktyczny, Warszawa; Hoinkis., D., Cieplak., J., Machowski., T., Ozimek. (2021). Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny. Warszawa: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

bardziej zróżnicowany zakres kompetencji zespołu ekspertów uczestniczących w ewaluacji.

- Skład zespołu doradców ZMP objął pięć osób – zarówno autorów ocenianej strategii, jak i osób nie uczestniczących w opracowaniu tego dokumentu, jednak mających doświadczenie w pracach nad strategiami rozwoju ponadlokalnego dla innych terytoriów. Eksperti Ci poddali ocenie projekt strategii dwukrotnie – najpierw w czerwcu 2023 roku, oceniając wersję przekazaną do konsultacji społecznych, następnie we wrześniu 2023 roku, analizując wersję uwzględniającą uwagi z tych konsultacji.
- W skład zespołu ekspertów zewnętrznych weszło pięć osób: dwie osoby zatrudnione w samorządach miast Ciechanów i Ostrołęka na stanowiskach związanych z tematyką planowania strategicznego, jedną osobę pełniącą kierowniczą funkcję jednej z instytucji miejskich w Ciechanowie oraz dwie osoby pełniące kierownicze funkcje w organizacjach pozarządowych działających na obszarze MOF Ciechanowa. Spotkanie ewaluacyjne miało miejsce we wrześniu 2023 roku, a ocenie poddano dokument w wersji uwzględniającej uwagi z konsultacji społecznych.
- Spotkanie ewaluacyjne ekspertów zewnętrznych składało się z trzech części. W pierwszej przedstawiono uczestnikom założenia i kryteria ewaluacji oraz najważniejsze elementy strategii (przy czym cały dokument został im przesłany z odpowiednim wyprzedzeniem). Na drugą część złożyły się komentarze uczestników oraz dyskusja, każdy miał również możliwość zadania dodatkowych pytań dotyczących strategii bądź założeń ewaluacji. Ostatnia część spotkania to wypełnienie anonimowego kwestionariusza ewaluacji online, obejmującego pytania zamknięte (z ocenami kryteriów w skali ilościowej), jak i pytania otwarte. Zespół ekspertów ZMP formułował oceny i rekomendacje podczas dyskusji oraz za pośrednictwem identycznego kwestionariusza.
- Każdy zespół ekspertów oceniał projekt strategii według kryteriów wskazanych w *Ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*: trafności, przewidywanej skuteczności i przewidywanej efektywności. Zespół ekspertów ZMP dodatkowo sformułował rekomendacje odnoszące się do kryterium spójności.

Na potrzeby ewaluacji przyjęto następujące definicje kryteriów oceny⁸:

---

⁸ Definicje te opracowano na podstawie: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2012). Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Warszawa; OECD (2021). Applying Evaluation Criteria Thoughtfully, OECD Publishing, Paris; Hoinkis., D.,

- **Trafność** (*relevance*) pozwala ocenić, czy planowane cele i metody ich wdrażania są adekwatne do problemów i wyzwań konkretnego terytorium, zidentyfikowanych w diagnozie.
- **Przewidywana skuteczność** (*expected effectiveness*) pozwala ocenić, czy działania zostały prawidłowo dobrane pod kątem osiągnięcia wyznaczonych celów i rezultatów, a zakładane zasoby i proponowany system wdrażania dają szansę na osiągnięcie celów i rezultatów interwencji.
- **Przewidywana efektywność** (*expected efficiency*) pozwala ocenić, czy relacja między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji jest optymalna.
- **Spójność** (*coherence*) pozwala ocenić, czy nie zachodzą sprzeczności między poszczególnymi częściami strategii (spójność wewnętrzną) oraz między całym dokumentem a planowaniem rozwoju na poziomie regionalnym i krajowym (spójność zewnętrzną).

2. Wyniki ewaluacji ex-ante

W zakresie oceny trafności Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa uczestnikom ewaluacji zadano trzy pytania zamknięte, odnoszące się do trafności poszczególnych części strategii:

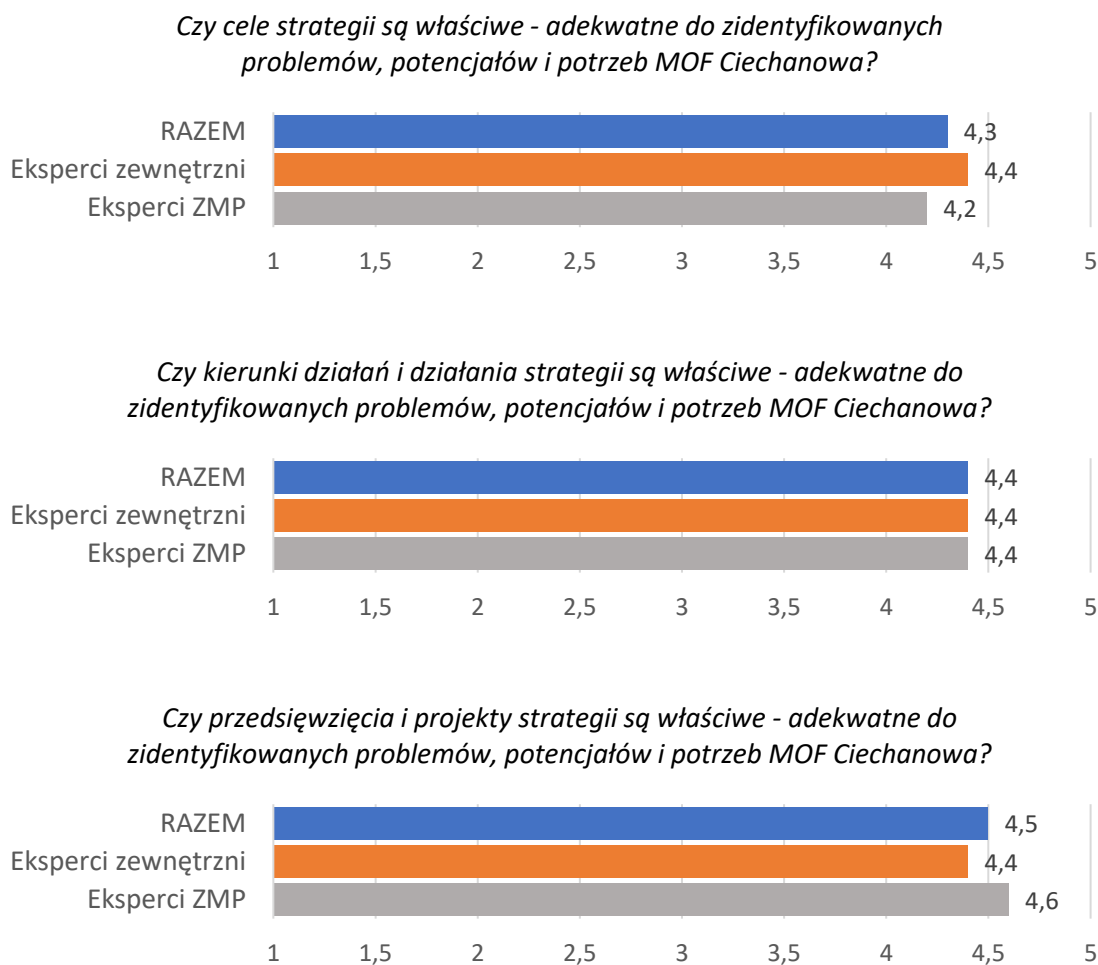
- *Czy cele strategii są właściwe - adekwatne do zidentyfikowanych problemów, potencjałów i potrzeb MOF Ciechanowa?*
- *Czy kierunki działań i działania strategii są właściwe - adekwatne do zidentyfikowanych problemów, potencjałów i potrzeb MOF Ciechanowa?*
- *Czy przedsięwzięcia i projekty strategii są właściwe - adekwatne do zidentyfikowanych problemów, potencjałów i potrzeb MOF Ciechanowa?*

Eksperci mogli sformułować ocenę trafności w skali od 1 (zdecydowanie nie) do 5 (zdecydowanie tak). Średnią ocenę zaprezentowano na Ryc. 1, wyszczególniając oceny ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych.

Cieplak, J., Machowski, T., Ozimek. (2021). Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny. Warszawa: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Ryc. 1. Ocena trafności

Źródło: Opracowanie własne ZMP.

Eksperti biorący udział w ewaluacji dobrze ocenili trafność interwencji określonej w projekcie strategii – średnie oceny wyniosły od 4,3 dla trafności celów strategicznych do 4,5 w przypadku trafności projektów i przedsięwzięć strategicznych. Oceny ekspertów zewnętrznych i wewnętrznych były zbliżone.

W czwartym, otwartym pytaniu eksperci mogli opisać uzasadnienie oceny trafności strategii, dodać swoje uwagi lub rekomendacje. Eksperti zewnętrzni swoje opinie wyrażali również w czasie dyskusji podczas ewaluacji. Zgromadzone opinie i uwagi ekspertów można podsumować następująco:

- Projekt strategii nie zawiera zastanawiających elementów. Wszystko się ze sobą zgadza i daje nadzieje na pozytywne efekty. Przygotowana strategia wydaje się być adekwatna do potrzeb i wyzwań jakie zdefiniowano na terenie partnerstwa. Przedsięwzięcia i projekty mają zapewnić rozwój

zarówno Miasta Ciechanów, jak i gmin wiejskich. Strategia co do zasady dobrze identyfikuje problemy, potencjały i potrzeby, a następnie w sposób adekwatny określa cele w kontekście przeprowadzonej i zidentyfikowanych potrzeb.

- Rozwój wspólnej oferty kulturalnej, oferty spędzania czasu wolnego to trafny kierunek strategii. Istnieją warunki do integracji oferty i wspólnej promocji oferty turystycznej i czasu wolnego, co powinno przynieść wiele korzyści.
- Trafnie wskazano na szanse wynikające z bliskości Warszawy i możliwości pracy zdalnej. Przez poprawę jakości życia Ciechanów może być miejscem zamieszkania osób zmęczonych codziennym życiem w Warszawie.
- Obszar funkcjonalny powinien rozwijać się w kierunku dobrego miejsca do życia. Gminy nie mają dużego wpływu na rozwój przedsiębiorczości, dlatego uwzględniając rozwój pracy zdalnej powinny tworzyć dobrą przestrzeń do mieszkania – tj. infrastruktura czasu wolnego, infrastruktura drogowa i komunikacyjna, tereny zielone, czyste powietrze. Doceniam również pomysł na wspólną ofertę turystyczną. Weekend w Ciechanowie i okolicach to moim zdaniem bardzo atrakcyjna forma dla osób z aglomeracji warszawskiej.
- Mimo pojawiającego się w strategii wniosku w brzmieniu "Wysoki kapitał społeczny, choć niski poziom wydatków na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego", w celach i działaniach strategii nie uwzględniono obszaru aktywizacji społecznej/włączenia społecznego we współpracy z lokalnymi NGO. Obszar działań dotyczących włączenia społecznego dobrze nadaje się do współpracy międzygminnej. Można by zacząć od znalezienia wspólnych dla wszystkich gmin problemów społecznych i uwspólnić możliwe zasoby do ich rozwiązywania. Z drugiej strony, gminy na razie realizują takie zadania samodzielnie i nie mają gotowości do współpracy ponadlokalnej w tym obszarze.
- Biorąc pod uwagę wnioski z diagnozy, wraz z dalszym rozwojem współpracy Partnerstwo powinno bardziej skoncentrować wysiłki na wspieraniu rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Aktualny projekt strategii nie formułuje celu gospodarczego, natomiast działania wpływające na rozwój rolnictwa znajdują się w celu 3. Formułowanie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego jako celu strategicznego na obecnym etapie rozwoju Partnerstwa nie jest zalecane, gdyż wpłynęłoby to negatywnie na przewidywaną skuteczność strategii. Jest to jednak pożądanym kierunkiem rozszerzania zakresu współpracy w przyszłości - ten perspektywiczny cel bazuje na zdiagnozowanych

przewagach Partnerstwa, a z drugiej strony - adresuje problemy związane z rozwojem gospodarczym, szczególnie sytuacją na rynku pracy.

- Cele i działania są adekwatne. Warto zadbać także, aby wszystkie działania i przedsięwzięcia analizować pod kątem wpływu na rozwój gospodarczy, bo to wskazano jako jedną ze słabości obszaru.

W zakresie oceny przewidywanej skuteczności Strategii Rozwoju Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa uczestnikom ewaluacji zadano trzy pytania zamknięte:

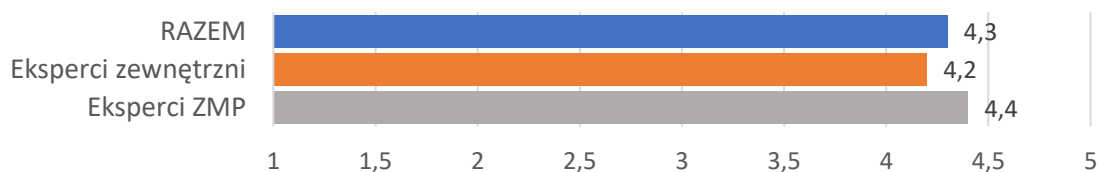
- *Czy strategia jest realistyczna?*
- *Czy przewidziane kierunki działań, działania i przedsięwzięcia (projekty) pozwolą na osiągnięcie celów strategii?*
- *Czy zasoby (finansowe, rzeczowe, ludzkie...) i system wdrażania pozwolą na osiągnięcie celów strategii?*

Podobnie jak w przypadku oceny trafności, eksperci mogli sformułować ocenę przewidywanej skuteczności w skali od 1 (zdecydowanie nie) do 5 (zdecydowanie tak), a prezentując oceny (Ryc. 2) wyszczególniono oceny ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych. W kolejnym, otwartym pytaniu eksperci mogli opisać uzasadnienie swojej oceny, dodać swoje uwagi lub rekomendacje.

Ryc. 2. Ocena przewidywanej skuteczności

Czy zasoby (finansowe, rzeczowe, ludzkie...) i system wdrażania pozwolą na osiągnięcie celów strategii?

Źródło: Opracowanie własne ZMP.

Eksperti biorący udział w ewaluacji wysoko ocenili przewidywaną skuteczność strategii – średnie oceny na pytania wyniosły od 4,3 do 4,6, a oceny ekspertów zewnętrznych i wewnętrznych były zbliżone. Z kolei zgromadzone opinie i uwagi ekspertów można podsumować następująco:

- Zasoby finansowe są wystarczające pod warunkiem pozyskania środków zewnętrznych. Jeżeli tych zabraknie, cele zostaną osiągnięte w odpowiednio mniejszym zakresie.
- Zakładam skuteczność zaplanowanych działań w dziedzinie turystyki i oferty kulturalnej.
- Skuteczność realizacji w dużej mierze zależy od uwarunkowań politycznych i zasobów ludzkich. Jeśli pomimo podziałów politycznych władzom gmin będzie zależało na współpracy, to wiele przedsięwzięć, a w konsekwencji postawione cele, są możliwe do realizacji. Widzę też zagrożenia po stronie władzy centralnej. Obecna polityka rządu nie sprzyja rozwojowi zielonej energii. Same projekty unijne np. na fotowoltaikę nie pomogą w stworzeniu systemu rozproszonych źródeł energii, jeśli spółki państwowe nie będą tworzyć lokalnych magazynów energii, modernizować sieci przesyłowych itp.
- Dobre wdrożenie wymaga zadbania o właściwe relacje w Partnerstwie, zbudowania właściwych kanałów komunikacji oraz kompetencji do współpracy wszystkich zaangażowanych stron. Jest to klucz do powodzenia podejmowanych w Partnerstwie działań rozwojowych.
- Bardzo ważnym aspektem jest współpraca przy realizacji przedsięwzięć. Projekty – tam gdzie to jest możliwe – powinny być realizowane w partnerstwie. Jest to szczególnie istotne dla wzmocnienia potencjału gmin wiejskich. Rzeczywiste partnerstwo – na etapie wdrażania strategii – jest kluczowym warunkiem skuteczności podejmowanych działań. Współpraca musi zakładać:
  - równość partnerów – wszystkie JST są zaangażowane w proces decyzyjny i realizację działań na podobnych zasadach;

- wśród członków partnerstwa dominuje zaufanie, otwartość, jawność działań, sprawna komunikacja;
  - współpracujący nie postrzegają się jako konkurenci, ale jako partnerzy – fundamentem jest konsensus, wspólne działanie, wypracowywanie mechanizmów łagodzenia konfliktów;
  - stałe identyfikowanie i neutralizowanie zagrożeń we współpracy JST, jak występowanie nierozwiązanych konfliktów, nieskutecznego przywództwa.
  - innowacyjność i kompleksowość podejmowanych działań – całościowe podejście do problemu, wykorzystanie wszystkich szans i zaangażowanie wszystkich partnerów.
- Skuteczność realizacji celów ponadlokalnej strategii rozwoju mogłaby być większa, gdyby do Partnerstwa zdecydowała się przystąpić gmina Regimin – granicząca od północy z miastem Ciechanów i silnie powiązana z nim funkcjonalnie. Obwarzanek gmin wokół Ciechanowa nie jest pełny, co może ograniczać rozwój np. w zakresie transportu zbiorowego. Korzyści rozwojowe mogłoby przynieść także przystąpienie do partnerstwa powiatu ciechanowskiego – pozwalając m.in. na lepszą realizację celu zrównoważona mobilność. Przystąpienie tych samorządów do Partnerstwa to pożądany kierunek na przyszłość, wymaga jednak aktywności i gotowości do konstruktywnej współpracy władz samorządowych gmin i powiatu.

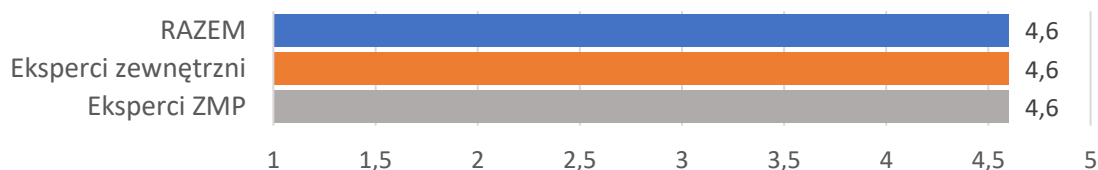
W zakresie oceny przewidywanej efektywności Strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa uczestnikom ewaluacji zadano dwa pytania zamknięte:

- *Czy cele strategii uzasadniają poniesienie przewidywanych nakładów?*
- *Czy realizacja strategii zakłada efektywne wykorzystanie zasobów (finansowych, rzeczowych, ludzkich...)?*

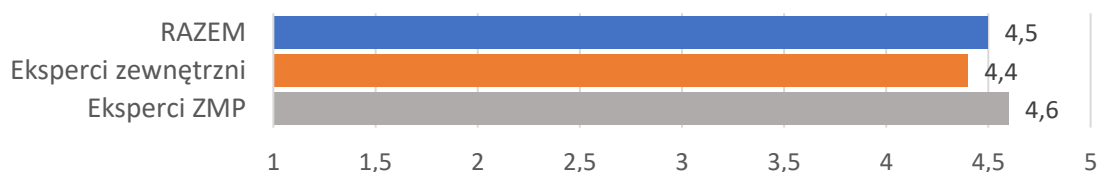
Eksperti mogli sformułować ocenę w analogicznej skali od 1 (zdecydowanie nie) do 5 (zdecydowanie tak), a wyniki przedstawiono na ryc. 3. W ostatnim pytaniu uczestnicy ewaluacji mogli opisać uzasadnienie swojej oceny, dodać swoje uwagi lub rekomendacje.

Ryc. 3. Ocena przewidywanej efektywności

Czy cele strategii uzasadniają poniesienie przewidywanych nakładów?

Czy realizacja strategii zakłada efektywne wykorzystanie zasobów (finansowych, rzeczowych, ludzkich...)?

Ekspertci biorący udział w ewaluacji przewidywaną efektywność strategii ocenili wysoko – średnie oceny na pytania wyniosły kolejno 4,6 i 4,5, a oceny ekspertów zewnętrznych i wewnętrznych były zbliżone. Z kolei zgromadzone opinie i uwagi ekspertów można podsumować następująco:

- Efekty wdrożenia działań zapisanych w dokumencie widoczne będą w długiej perspektywie czasu. Wydaje się, że kluczem do efektywnego wydatkowania środków jest podjęcie próby choć częściowej instytucjonalizacji partnerstwa, tak aby stworzyć możliwości wspólnego i uzgodnionego podejmowania decyzji prorozwojowych, które oddziałują na cały obszar partnerstwa i tylko od wypracowania efektywnych (w tym sformalizowanych) narzędzi podejmowania decyzji zależeć będzie czy podejmowane interwencje będą trafne i będą miały szerokie oddziaływanie na cały obszar partnerstwa.
- Należy szczególnie zwrócić uwagę na włączenie mieszkańców (partycypacja). Warunkiem „dobrego rządzenia” jest udział obywateli w procesach decyzyjnych – czyli świadome i aktywne uczestnictwo mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących ich gminy, powiatu czy obszaru partnerstwa. "Myślenie w kategoriach governance stwarza nowe ramy rozwoju demokracji. Łączy się bowiem z odchodzeniem od traktowania obywateli jako tylko wyborców, wolontariuszy i konsumentów oraz przejściem do upatrywania w nich, dzięki temu, że daje się im do rozwiązania problemy, które ich dotyczą, współdecydentów i współkreatorów wspólnego

dobra"⁹. Zatem w realizacji strategii udział mieszkańców powinien być permanentny. Partycypacja na etapie wdrażania strategii to:

- większa efektywność wydatkowania środków publicznych;
  - szansa na przedstawienie uwarunkowań i ograniczeń (mniej postaw roszczeniowych);
  - lepiej rozpoznane potrzeby lokalne;
  - udział w realizacji – łączenie zasobów – redukcja kosztów publicznych;
  - wspólna odpowiedzialność;
  - większa trwałość efektów;
  - budowanie wspólnoty interesów (spotkanie się różnych interesów i punktów widzenia).
- Strategia w niewielkim stopniu uwzględnia efektywne wykorzystanie zasobów dostępnych w działających na obszarze MOF organizacji pozarządowych.
  - Mierzenie rezultatów strategii jest nieodłącznym elementem zarządzania strategicznego pozwalającym na osiągnięcie lub korektę założonych celów i realizowanych działań. Należy pamiętać, żeby system monitorowania i ewaluacji opierać nie tylko na monitorowaniu ilościowych wskaźników i mierników oraz monitorowaniu realizacji projektów i przedsięwzięć, ale także wzbogacić je o badania społeczne czy ewaluację w formie debat eksperckich poświęconych ocenie realizacji trzech celów.
  - Dla kompleksowego rozwiązywania problemów całego obszaru MOF warto rozważyć włączenie powiatu w realizację działań.
  - Amfiteatr jako poszerzenie oferty kulturalnej może być kosztowny.
  - Projekty są zgodne z celami strategii, a co najważniejsze liczba projektów wskazuje na realną możliwość ich wdrożenia z punktu widzenia zasobów finansowych. Dodatkowo projekty wskazane w strategii są projektami, które mogą uzyskać dofinansowanie z wielu źródeł (m.in. środków europejskich). To wszystko wpłynie pozytywnie na efektywność strategii.

Zespół ekspertów ZMP dodatkowo przeprowadził ocenę ex-ante projektu strategii pod kątem spójności zewnętrznej i wewnętrznej. W zakresie spójności zewnętrznej ustalono, że Strategia rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa MOF Ciechanowa została opracowana zgodnie z przepisami obowiązującego prawa oraz jest spójna z

---

⁹ H. Izdebski, Od administracji publicznej do public governance, „Zarządzanie Publiczne” 2007, nr 1.

planowaniem rozwoju na poziomie krajowym i regionalnym. W szczególności należy zauważyć, że:

- Podstawą prawną strategii rozwoju ponadlokalnego jest art. 10 g *Ustawy o samorządzie gminnym*.
- Struktura projektu strategii jest zgodna z wymogami określonymi w art. 10 e, ust. 3 *Ustawy o samorządzie gminnym*
- Strategia zawiera elementy określone w art. 36 ust. 8 *Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027*.
- Rady gmin tworzących Partnerstwo MOF Ciechanowa w drodze uchwały podjęły decyzję o opracowaniu strategii rozwoju ponadlokalnego, zawierając w tym celu porozumienie międzygminne (por. art. 10 g, ust. 4 . *Ustawy o samorządzie gminnym*).
- Gminy zawiązujące porozumienie powierzyły funkcję lidera porozumienia gminie miejskiej Ciechanów, która podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa. Uchwała ta określiła szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji (art. 10 g, ust. 4b *Ustawy o samorządzie gminnym*).
- Projekt strategii został poddany konsultacjom społecznym, o których mowa w art. 6 ust. 3 *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.
- Projekt strategii został przedłożony Zarządowi województwa mazowieckiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa (Art. 10 g ust. 5 *Ustawy o samorządzie gminnym*). Zarząd pozytywnie zaopiniował projekt strategii. (Art. 10 g ust. 5 *Ustawy o samorządzie gminnym*).
- Projekt strategii jest spójny z planowaniem rozwoju na poziomie krajowym, w szczególności ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Krajową Polityką Miejską 2030.
- W trakcie procesu tworzenia strategii, podejście do opisu przedsięwzięć i projektów oraz możliwości ich finansowania było uzgadniane z instytucją zarządzającą Programem Fundusze Europejskie dla Mazowsza, a lista projektów i przedsięwzięć została opracowana przy założeniu możliwości ich sfinansowania ze środków zewnętrznych, w tym europejskich.
- Strategia uwzględnia możliwości związane z instrumentem terytorialnym *Mazowieckie strukturalne inwestycje terytorialne (MSIT)*.

- Projekt strategii uwzględnia obszar planowania transportu i mobilności miejskiej – w zakresie diagnozy, celów, działań strategicznych oraz projektów.
- Projekt strategii uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska (art. 71 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*)
- Projekt strategii uwzględnia ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami (art. 18 ust. 1 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*)
- Projekt strategii uwzględnia wymagania ochrony przyrody (art. 3 *Ustawy o ochronie przyrody*).
- Projekt strategii uwzględnia obszary szczególnego zagrożenia powodzią i ustalenia dokumentów planistycznych z zakresu prawa wodnego (art. 166 ust. 1 i art. 326 ust. 1 ustawy *Prawo wodne*).

W ramach oceny spójności wewnętrznej ustalono, że:

- wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez kierunki działań i działania oraz zgodne z nimi przedsięwzięcia i projekty. Stopień powiązania tych elementów strategii jest silny.
- Projekt strategii, ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału czwartego poświęconego wymiarowi przestrzennemu, spełnia postulat zintegrowania planowania rozwoju terytorialnego. Cele, działania i projekty/przedsięwzięcia rozwojowe są prawidłowo odwzorowane w modelu funkcjonalno-przestrzennym i Obszarach Strategicznej Interwencji, a Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej sprzyjają ich realizacji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W rozdziale piątym wykazano zintegrowanie projektów i przedsięwzięć z celami, działaniami i projektami/przedsięwzięciami. Projekt strategii prawidłowo uwzględnia współzależności rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego. W zakresie zintegrowania przedsięwzięć rozwojowych można jednak w sposób bardziej czytelny przedstawić zależności między poszczególnymi przedsięwzięciami i projektami – w formie macierzy relacji projektów i przedsięwzięć.
- Dobór wskaźników i kierunek postulowanych zmian są generalnie prawidłowe – dobrze uwzględnia przyjęte cele, działania i oczekiwane rezultaty, uwzględniając ograniczenia związane z dostępnością danych w statystyce publicznej. W tym obszarze można sformułować pewne rekomendacje. W monitorowaniu rezultatów strategicznych (punkt 3.3. projektu strategii) warto wskazać wartości wskaźników bazowych. Ułatwieniem dla pracowników samorządowych zajmujących się monitorowaniem realizacji strategii byłoby również podanie ścieżek dostępu do danych pochodzących ze statystyki publicznej. Warto zweryfikować

dostępność wskaźników dla gmin wiejskich (np. wskaźnik 2 w celu 2) oraz pożądane kierunki zmian (wskaźniki 1 i 4 w celu 3).

3. Zmiany projektu strategii i rekomendacje

W przeprowadzonej ewaluacji ex-ante projekt strategii Partnerstwa MOF Ciechanowa uzyskał wysokie oceny w zakresie przyjętych kryteriów ewaluacyjnych: trafności, przewidywanej skuteczności, przewidywanej efektywności oraz spójności zewnętrznej i wewnętrznej.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji ex-ante, w projekcie strategii dokonano następujących korekt:

- W rozdziale 3.3 dokonano korekt wskaźników: uspojniono nazewnictwo wskaźników z terminami używanymi przez Główny Urząd Statystyczny, zweryfikowano dostępność wskaźników (wskaźnik 2 celu 2) oraz skorygowano pożądane kierunki zmian (wskaźniki 1 i 4 celu 3).
- W rozdziale 5.2 wprowadzono macierz relacji projektów – przeanalizowano wzajemne oddziaływania poszczególnych projektów i przedsięwzięć, dopełniając w ten sposób ocenę zintegrowania i prezentując ją w bardziej przystępnej formie.
- W załączniku 1 wskazano dostępne wartości wskaźników bazowych wraz ze ścieżkami dostępu do danych pochodzących ze statystyki publicznej.

Ewaluacja ex-ante pozwoliła również na sformułowanie szeregu rekomendacji w zakresie pożądanych kierunków dalszego rozwoju Partnerstwa MOF Ciechanowa. Najważniejsze z nich to:

- Dbłość o dobre relacje, zacieśnianie i instytucjonalizacja współpracy gmin należących do Partnerstwa oraz realizacja projektów partnerskich.
- Poszerzenie zakresu współpracy międzygminnej o cele, działania i projekty związane z rozwojem gospodarczym (zwłaszcza rozwojem rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego) oraz rozwojem społecznym (aktywizacja i włączenie społeczne, rozwiązywanie problemów społecznych wspólnych dla wszystkich gmin).
- Przystąpienie do Partnerstwa Gminy Regimin oraz powiatu ciechanowskiego.
- Włączanie w realizację, monitorowanie i ewaluację strategii mieszkańców oraz organizacje pozarządowe, realizacja postulatów zarządzania partycypacyjnego i współzarządzania

Wykazy i spisy

Spis rycin

Ryc. 1.	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy ogólnie rzecz biorąc, obszar Partnerstwa opisany powyżej jest Pana/i zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju? ...	13
Ryc. 2.	Ocena różnych elementów warunków życia w gminie – relacja odpowiedzi pozytywnych (mocna strona) do negatywnych (słaba strona) w badaniu mieszkańców	14
Ryc. 3.	Ocena różnych elementów warunków życia w gminie – relacja odpowiedzi pozytywnych (mocna strona) do negatywnych (słaba strona) w badaniu mieszkańców	18
Ryc. 4.	Rozmieszczenie podstawowych usług publicznych na terenie Partnerstwa MOF Ciechanowa	27
Ryc. 5.	Dojazdy do pracy do Ciechanowa z gmin powiatu ciechanowskiego w 2016 r.	28
Ryc. 6.	Sieć osadnicza w województwie mazowieckim	47
Ryc. 7.	MOF Ciechanowa – hierarchia ośrodków sieci osadniczej	49
Ryc. 8.	MOF Ciechanowa – wybrane elementy docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	51
Ryc. 9.	MOF Ciechanowa – kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	53
Ryc. 10.	MOF Ciechanowa – Środowisko przyrodnicze - zasoby, ochrona, powiązania.....	55
Ryc. 11.	MOF Ciechanowa – Zabytki i krajobraz kulturowy	57
Ryc. 12.	MOF Ciechanowa – Transport i komunikacja	59
Ryc. 13.	System gazowy wysokiego ciśnienia w województwie mazowieckim	62
Ryc. 14.	Potencjał energetyki odnawialnej w województwie mazowieckim	63
Ryc. 15.	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań w obszarze Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa do 2041 r.	69
Ryc. 16.	Pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy i zagospodarowania.....	74
Ryc. 17.	Obszary strategicznej interwencji określone w SRWM 2030+	77
Ryc. 18.	OSI 1 – Działania na rzecz rozwoju oferty turystycznej i kulturalnej.....	82

Ryc. 19. OSI 2 – Działania na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej i poprawy dostępności transportowej	85
Ryc. 20. OSI 2 – Działania na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej i poprawy dostępności transportowej – centrum Ciechanowa.....	86
Ryc. 21. OSI 3 – Działania na rzecz poprawy jakości środowiska i ochrony jego zasobów Źródło: Opracowanie własne.	88
Ryc. 22. OSI 4 - Działania na rzecz transformacji energetycznej i gospodarki obiegu zamkniętego Źródło: Opracowanie własne.	91
Ryc. 23. Warsztaty strategiczne w Opinogórze Górnej.....	119
Ryc. 24. Wizja rozwoju Partnerstwa MOF Ciechanowa – opinie uczestników warsztatów strategicznych	120

Spis tabel

Tab. 1. Najważniejsze zasoby i produkty lokalne Partnerstwa MOF Ciechanowa.....	15
Tab. 2. Analiza SWOT obszaru Partnerstwa	20
Tab. 3. Działania przewidziane dla realizacji poszczególnych celów szczegółowych Strategii	39
Tab. 4. Wskaźniki rezultatów celów strategicznych.....	44
Tab. 5. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w obszarze Partnerstwa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ciechanowa do 2041 r.	68
Tab. 6. Lista projektów zintegrowanych – przygotowywanych do naborów dedykowanych dla MOF miast subregionalnych w ramach Mazowieckich strukturalnych inwestycji terytorialnych (MSIT)	95
Tab. 7. Lista pozostałych zintegrowanych projektów i przedsięwzięć.....	100
Tab. 8. Macierz relacji projektów i przedsięwzięć	111
Tab. 9. Zdolność poszczególnych partnerów do spłaty i obsługi nowych zobowiązań.....	125
Tab. 10. Możliwe najważniejsze źródła finansowania realizacji celów Strategii MOF Ciechanowa	127
Tab. 11. Środki finansowe dostępne w Programie FEM dla Mazowsza.....	129
Tab. 12. Możliwe najważniejsze źródła finansowania realizacji celów Strategii MOF Ciechanowa	130

